

ME OPO UWOMU TETENO IYAIYA TANALO GODOTE YONETAMO DAWOKALILAMIYA

Me Buka Ka:la:mioledawano Kalakala Tanalo

1 ¹Me opolo tete tatalilo demaimioma:na:, Ya:su Kelisote ebe iyaiya tanalo ebenu wiya: wokopiatamo me bukalo awokalilamena. Nanitabola, Godote ebe tanalo Ya:sutamamo dopamo awokalilamete, ebene ebete ebenu nopodawa na ebenu wiya: wokodawa Yonetamo palibi, nale ebe atu iyaiya tanalo ebegodone wadenomamo kiyatawama.^a ²Ebema: na Yonete kebe tanalo nopodawagodolo dulaimo, nale ebe iyaiya tanalo me bukamo akulolemo, iyo, kebe iyaiya tabo Godogodone natamo da:pemaimiya ega:walo Ya:sute natamo kebe nanitabo tanalo dawokalilami, nale ebe tanalo bilibilinomo a:ma: buka ka:la:mioledawatamo kiyawautamo. ³Ebema: lumagite me bukano tabo deka:la:miolemene, ebete nekalakalamene! Ega:walo piyate me bukano tabo olowiote da:tudila:oma:na:, iba:te nekalakalaoma:na:! Nanitabola, Godote kebe tanalo bilibilinomo me bukalo dawokalilamena, tete tatalila ebe tanalate ka:pemaimioma:na:.^b

Yonete Sebeni Sositamo Nilakapo Tabo Dalibiya

⁴⁻⁵Na Yonete me buka apuapuno tabo A:isiya opono sebeni duliomolono sosi epatamo palibolitamo.

Me opo wagilimia:no Godote dopamo okolinami, ega:walo me tetelo ebete bokolina, ega:walo ebete uwomua: tetelo bokolinamene. Nanitabola, ebenu Uliyanano sebeni apuapuate ebenu Kawo

^a 1:1 Awo 22:6 ^b 1:3 Awo 22:7,10

Elawodawano okoli bai dopo apulo lamota:ona. Ega:walo ebenu nanitabo tanalo awokalimidawa ebe Ya:su Kelisotela, ebe a:e magumune demaigiya ebe Dopodawala, ega:walo ebe me opono kawokawo elawodubu bilibilinomono Watodawala. Ebema: modobola nilakapo tanalo ega:walo milo tanalote la: nanitabokobi midipi magumulo na:pola:nama:na;, mabu ebe netewa tanalate Godogodone ega:walo ebenu Uliyanagodone ega:walo Ya:sugodone la:tamo pena.^c

Nanitabola, Ya:sute a nilakapolo malagidiloena, ega:walo ebete a:ka:tuwa: ebenu kalimamo a aimano kuba osiyodilole magumune wagaite, ⁶ ebenu Kawo Elawodawano duliwomolo epoma: a:midiya, ale uwomua: tetelo ebenu Nabiwi Godokono woko kosiyodolonama:. Ebema: modobola amama tanalo kawonomote ega:walo elawo tanalo kawonomote Ya:su Kelisogodolo uwomua: tetelo na:pola:nama:na:! Me tabo nanitabonomola, taula!^d

⁷Umu numita:la;, ebete tema magumudo pemaigita! Ebema: me opo epo bilibilinomate ebe ibino balida:mo kuima:na;, ega:walo piyate ebe eba anakapumilo balalo kiliba:mo dawamidiya iba:te ebe atumu ka:kuima:na;, iyo, me opo kawonomolo dilukuliona ebe epo bilibilinomate ibino iyaiya tama taneba magumulo ebe eba tolemelo kawonomamo ebo kimitama:na;. Ebema: modobola ebe tetete nanitabolo nemaigamene!^e

⁸Kawodawa Godote negena, “Na Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula!” Nanitabola, ebe Elawodawanomola, ebete me opo wagilimia:no dopamo okolinami, ega:walo ebete me tetelo bokolina, ega:walo ebete uwomua: tetelo bokolinamene!^f

Yonekono Balidite Iyama: Eba Eda:omelo Ya:suko Dumiya

⁹Na Yonetela, a nanitabokobi midipino kapiya alailame magumulo na ekawi idila. Iyo, na ega:walo la;, a piyate Ya:suko waloma:ta mabuma: kawokawo temeteme magumulo kapimiya dilukulionama:, a ebe epola, wiyasiya a ebenu Kawo Elawodawano duliwomolo epoma: eba eda:onalo aimano tepo magumu kodakodailamete elawoa:noma: keda:ona:.

Nanitabola, nale Godokono iyaiya tabo ega:walo Ya:sukono nanitabo tanalo epatamo da:kiyawaonakomo, ebema: Loma gabamaniate na lawenete kewa: kolomono Pa:tamoso mamoko da:pesamo aliboniya nale naimano kuba wiyama: woko ebolo ka:nosiyodilonama:. ¹⁰Ebenu tete idilo, ale kebe egelalo Kawodawa Ya:suko damamatenakoma:, ebe egelalo ebenu Uliyanano elawamo naimano balidite iyama: deda:onami naimano ginimi apulo ebenu tabo madodo kawonomo olowimo, tutele diyamo keba kunula:ka: eba kunula. ¹¹Ebenu natamo ma kunu gi,

^c 1:4-5 Maimi 3:14-15; Oale 89:27; Kol 1:18; Awo 3:1; 4:5 ^d 1:6 1Pit 2:9; Awo 5:10; 20:6

^e 1:7 Da:n 7:13; Sek 12:10; Ma:t 24:30; Yon 19:34-37; 1Tes 4:17 ^f 1:8 Awo 21:6; 22:13

“A:ma:le naimano elawamo dulama:wenakomene ebe tanalo bilibilinomo kapiya bukamo akulola:wete, ebene ebe buka Epesese ega:walo Samena, Pegamama ega:walo Tayataila, Sadisi ega:walo Piladelapiya ega:walo Lodosiya, me sebeni duliynomolamo nalibiye ebe duliynomololo dilukuliona ebe sosi epo bilibilinomate keka:la:miolema.”

¹² Ebene potele natamo tabo degi, nale ebe dawa uima: dolobigimo, wiya kawokawo golodo alo sebeni eba ulamitalo ¹³ ibi tetenomolo ebete utitalo ebo uimo. Ebe dawano ololo me opo lumagino ololo keba kunula:ka: eba kunula, ebene ebete da:puli ebe ga:ga: kalikute damela ologi, ega:walo ebene bodolo tetelo ditameni ebe gabigabi ebe wiya kawonomo golodo inamabula.⁸ ¹⁴ Ebene ebene wato ega:walo eke keyakeyaibinomola, egelano pukuilame tanalo keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebene balidite ela menamu wamotemiti.^h ¹⁵ Ebene ebe dawano agowate alonomoma: eda:omi, iyo, wokodawate iyanomo auli inamabuno daleya elamo demadolaemene, ebene ela magumune wagalite kalikamo eba iya:da:lo a:la:ulinomoma: da:midinako, ebene agowate eba kunu a:la:uliomiti, ega:walo obo kawonomote degenapenako ebene tabo madodo eba kunula. ¹⁶ Ebene ebene tumudi kotolo sebeni mawele na:pola:meni, ega:walo ebene tabo magumune ilo kiyoiyo gilite pemaigi, ega:walo egela tuli tetelo egelate keba kunu ka:pukuilamitanakole ebene ololono pukuilame tanalo eba kunula.ⁱ

¹⁷ Ebema: nale ebe Kawodawa duimo, nale ebene agowa mabuamo gito adogelimo, a:e lumagi keba kunula:ka: eba kunu. Ebe tetelo ebete ebene tumudi kotamo na eba ologinilo negi, “A:ma: akotoletola:la:, na Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula.^j ¹⁸ Iyo, na uwomua: tetelo dokolinamo ebe Kawodawala, mabu nale da:iyamo igilo walo a:kelawiyamo, ebe igilote uwomua: tetelo a:kolopoligonamene, ebema: nagodolo elawo kawonomo bitana nale A:elaopino Duliynomolono gigiyu a:iyamidate epo epetapi ebamo kanalibolema: ega:walo epo epetapi ebe duliynomolone igilamo kowagailima. ¹⁹ Ebema: modobola a:ma:le nagodolo dulama:emene ebe tanalo bilibilinomo bukamo nakuloliye, iyo, kebe tanalate me tetelo demaimioma:na: ega:walo walone tetelo demaimioma:na: ebe tanalo bilibilinomo a:imano bukalo nawokalilamiye. ²⁰ Ka:lo a:ma:le naimano kotolo dulama:wita me sebeni mawele, ega:walo nale tetenomolo dutitamo me sebeni golodo alo, ebe netewa tanalono magumute me opo epatamo waminalo pola:na. Wiyasiya numaa; ebe tanalono magumu nale a:ma: ma kunu iyatuimata, sebeni mawele ibi A:isiya opono sebeni sosi tanebapino nopopila, Godote ebe nopopi iyalo aliboliya iba:te ebe sosi epo wadenomamo ka:buiyalatelenama; ega:walo sebeni alo ibi sebeni duliynomolono nanitabokobi midipino iyaiya tanebala.”

⁸ 1:13 Da:n 7:13; 10:5 ^h 1:14 Isi 43:2; Da:n 7:9; 10:6; Awo 2:18; 19:12; 14:2

ⁱ 1:16 Yu Epo 4:12; Awo 2:12; 19:15 ^j 1:17-18 Ais 44:6; 48:12; Awo 2:8; 22:13

Ya:sute Epesese Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

2 ¹Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Epesese sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na sebeni mawele tumudi kotamo uwatedawala, ega:walo na sebeni golodo alo magumulo pata:dawala, ebema: nale la: Epesese nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.^k ²La:le dosiyodilola:wenakoma ebe iyaiya tanalo na iyatawala, ma kunu la:le kodakoda woko eba osiyodilonalo temeteme duwata:wenakoma, la:imano tepo magumu kodakodailama:wete elawoa:noma: keda:wena:. Ega:walo na iyatawala, la:le kuba osiyodilolepino tanalo ubia:noma: eba eda:onalalo, piyate ibi a:ka:tuwa: ibi naimano alibolepima: a:da: elemasigi gabodo degelana, la:le ibino tanalo wadenomamo ulamelelama:wete ibino a:da: elemasigi tanalo ebo awokailamenakomata.^l ³Iyo, la:le na mabuma: kawokawo temeteme eba uwatenalo, wiyasiya la:imano tepo magumu kodakodailama:wete naimano woko osiyodiloma: elawoa:noma: keda:wena:.

⁴Na wiyasiya la:godolo me kapiya modoboa: tanalo numinamo, la:le dopamo tetelo idite idi nilakapolo kawonomamo keba kunu kemalagidilawenakima, la: ebe tanalo atepimata. ⁵Ebema: numa:la:, la:imano nanitabokobi midi magumulo la:le guda:wete kebe wade tanalo katepaima, ebe tanalo walo kemalagidilawete la:imano kuba osiyodilole magumune olobila:wete, la:le dopamo dosiyodilola:wenakima ebe wadewade tanalo osiyodilole walo na:kowagilimiyala:. Nanitabola, la:le kuba osiyodilole magumune olobila:oa:no, nale pete la:imano kuba wiya la:tamo eba pikalamelo la:imano alo iyabaiamo gito ka:piyatilaemamota.^m

⁶Wiyasiya numa:la:, kapiya tanalote la:godolo modobolo ditana ebe tanalo ma kunula, piyate Nikolayasiko waloma:tapima: deda:ona, la:le ebe kuba osiyodilolepino tanalo ubia:noma: kawonomamo eda:onamata, nale ibino tanalo ubia:noma: keba kunu keda:nama eba kunu.

⁷Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia! Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi tanalo magumulo wato kikopu delaema:na:, nale iba:tamo modobo tabo kegemamo, iba:te Godokono Pali magumulo da:ena ebe kewano uwomua: igilo da:imi kenaoma:.”ⁿ

Ya:sute Samena Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

⁸Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Samena sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

^k 2:1 Awo 1:16 ^l 2:2 1Yon 4:1 ^m 2:5 Awo 3:3 ⁿ 2:7 W Mabu 2:9; Awo 22:2,19

Na Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula. Nale da:iyamo igilo walo a:kelawiyamo, ebema: nale la: Samena nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo. ⁹La:le na waloma:ene mabuma: kawokawo temeteme magumulo dilukula:wenama, nale ebe tanalo iyatawala. Ega:walo na me tanalo idi iyatawala, la:le inamabua:no gito dilukula:wenama wiyasiya la: Godokono Unu Duliynomololo inamabu bilibila:gopima: eda:onamata. Ega:walo piyate a:da: elemasigi gabodo ibi a:ka:tuwa: ibi Yu epoma: gelalo la: kuba osiyodilolepima: deka:la:mitana, nale ibino kuba tabo gela tanalo iyatawala, iyo, ibino tanalo ma kunula, ibi Saitanakono taneba epola, Godokonoa:!^o ¹⁰Ebema: la:le tete tatalilo delawa:ema ebe kawo temetemema: akotoletoleala:. Nanitabola, Saitanakono wokopiate la: epetapi idoko motamo da:niyaleketamene, ebe tetelo Godote la:imano nanitabokobi midi tanalo wabudililo ma kunu kulamelelaema:ta, da: nanitabola: o da: nanitaboa:. Ebene la:le na waloma:ene mabuma: teni egelamo kawokawo temeteme eba uwatelo, la:imano nanitabokobi midi magumulo kodakodalo nelamota:oniyala:. Diyala, la: epetapi na mabuma: da:ba:na:elaoma, wiyasiya nale la:tamo uwomua: igilo wiya ebo kikalaemamota.^p

¹¹Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia! Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na:, iba:te Ela Opono a:e temeteme a:kiyatawaoma:na:, ebe opolo nanitabokobi midia:pino a:elao uliyanate a:e temeteme magumamo walo ka:ka:nopila:oma:na:.”^q

Ya:sute Pegamama Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

¹²Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Pegamama sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na ilo kiyoiyo gila:go dawala, ebema: nale la: Pegamama nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo. ¹³La:le kebe duliynomololo kilukula:wenama ebe duliynomolono tanalo na iyatawala, ma kunu ebe duliynomolo epate Saitanako ibino kawo elawodawama: midina. Wiyasiya la:imano tanalo iyanomola. La:le na kodakodalo lawenelo na nanitabokobi eba midininalo elawoa:noma: keda:wena:, ebema: naimano tabo nanitabolo da:kiyawaonaki, ebe dubu A:ntapasiko Saitanakono duliynomolo epate ebe lawete danakapumiya, la:le ebe tanalo uma:wete la:imano nanitabokobi midi tanalo katepawea:.

¹⁴Na wiyasiya la:godolo kapiyakapiya modoboa: tanalo nulamenamo. Dopo tanalo ebe ma kunula, la:imano nanitabokobi

^o 2:9 2Kol 11:14-15; Awo 3:9 ^p 2:10 2Tim 4:8; Ya:i 1:12 ^q 2:11 Awo 20:14; 21:8

midi magumulo epetapiate kuba osiyodilodawa Ba:ilamakono iyatulame gabodo ebe waloma:tana. Iyo, Isalaela epono ewonino tetelo ebe dubute Kawo Elawodubu Balakako iyatumiya, ebete naimano epago eba gowelaolo ibi Saitanakono gubi magumamo kemagatalema: Ebema: Balakate ibi ma kunu kubailamiya, ebete ibi kuba gabamo wabuga:talelo nanitabokobi midia:piate ida:da:lino uliyana eba amamalatelelo kalimagono inamabu iba:tamo dikalamiya, naimano epate ebe katene ebo naiya. Ebe atu tetelo iba:te ibino kuba ubi tanalamo eba tudila:olo, buwelemele pilo tanalo ega:walo kamiyale pilo tanalo ebo osiyodiloliya.^f

¹⁵Ega:walo la:imano kuba tanalo idi ma kunula, la: epetapi Nikolayasikono kuba iyatulame gabodo wapata:lamenamata.

¹⁶Ebema: modobola la: la:imano kuba osiyodilole magumune nolobila:la; mabu nanitabola, la: magumulo piyate natamo walo olobila:oa:no, tete tatalila nale pete naimano tabo magumune da:pemaigana ebe ilo gila:mo ibi kapalukolemamo.^g

¹⁷Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia! Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na;, nale Godokono wamina magumulo ditana ebe bae iba:tamo kikalaemamo, ebe igilo baeno mailo idi ebe ma:nala, ega:walo nale ibi bilibilinomatamo keyakeya nokola egege ibino olioli mailagono kikalaemamo. Ebe tetelo ibi magumulo epetapiate iyatawaoa:no, idawate ebena mailagono nokola kelawe, idawate ebena mailagono nokola kelawe, iba:te eba kunu eba wagelelo ibino wadewade wiya nagodone ebo kuwatema:na:.”^t

Ya:sute Tayataila Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

¹⁸Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Tayataila sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na Godokono Gudula, naimano balidite ela menamu wamotenamena ega:walo naimano agowate alonomoma: eda:onamena. Iyo, wokodawate iyanomo auli inamabuno daleyalelamo demadolaemene, ebene kalikamo iya:da:te a:la:ulinomoma: da:midinako, naimano agowano a:la:ulio tanalo eba kunula. Ebema: nale la: Tayataila nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.”^u ¹⁹La:le dosiyodilola:wenakoma na ebe iyaiya tanalo iyatawala. Iyo, la:imano nilakapo kimalagidilo tanalo, ega:walo la:imano nanitabokobi midi tanalo, ega:walo la:le natamo woko

^f 2:14 Nabas 22:1–24:25; 25:1-2; 31:16; 2Pit 2:15 ^g 2:16 Awo 3:11

^t 2:17 Maimi 16:4,14-15,33-34; Yon 6:48-50; Ais 62:2 ^u 2:18 Awo 1:14-15

dosiyodilawenama ebe tanalo, ega:walo temeteme magumulo la:le la:imano tepo magumu da:kodakodailama:wenama ebe tanalo, nale ebe tanalo bilibilinomo iyatawala. Ebema: nanitabola, la:le me tetelo dosiyodilola:wenakoma me wadewade tanalate la:le dopamo dosiyodilola:wenakima ebe wadewade tanalo nodoilina.

²⁰Na wiyasiya la:godolo kapiya modoboa: tanalo numinamo, la:le kuba Kawo Elawo Kamiyale Yesebelakono kuba osiyodilole tanalo gito ulama:tepalemenakomata. Ebe a:ka:tuwa: ebe Godokono woki awokalimidawama: a:da: elemasigi gabodo gena, ebema: ebete eba kunu naimano wiya: wokopi epetapi kuba gabamo wabuga:talena. Iyo, ibi epetapiate ebena iyatulame tanalamo eba tudila:olo buwelemele pilo tanalo ega:walo kamiyale pilo tanalo ebo osiyodilolenaka, ega:walo nanitabokobi midia:piate ida:da:lino uliyana amamalatelelo kalimagono inamabu dikalamolenaka, ibi epetapiate ebe katene gito naonaka.^v ²¹Eiye, nale ebe kamiyaletamo tete ikamenapimo ebete ebena kuba osiyodilole magumune natamo kolobigama:, wiyasiya ebe ubia:nola dubu bilibila:go pata: tanalo atepama:!²² Ebema: umu numita:la:, ebena kuba osiyodilole mabuma: nale kawo gabugabu ebetamo kanalibomamo, ega:walo eba:go kateneno kuba ubi gabodo dowapata:lamena nale ebe dubu bilibila:tamo kawokawo temeteme atumu ka:kikalaemamo, iyo, iba:te ibino kuba osiyodilole magumune olobila:oa:no ebe wiyate iba:tamo ka:pemene.²³ Nanitabola, piyate ebe kamiyale dowloma:tana nale ibi kanakapulaemamo, ebema: sosi epo bilibilinomate me tanalo kiyatawaoma:na:, nale epono tepo magumuno woki iyatawanomola, ega:walo nale ibi bilibilinomono tanalo eba anagilamelelamelelo wiya iba:tamo modobolo kikalaemamo.^w

²⁴Wiyasiya kalakala kawonomola, la: Tayataila nanitabokobi midipi epetapiate Yesebelakono a:da: elemasigi iyatulame tanalamo ka:tudila:wena:, ebema: ebena waloma:tapiate kebe iyaiya iyatawa tanalo Saitanakono waminale tanaloma: degelana, la:le ebe kubakuba tanalo la:imano wokiamo iba:godone kuwata:wena:. Ebe mabuma: naimano kalakalate la:tamo nanitabolo eba itanalo, me totomu tabo kapiyanomo la:tamo ikalaemata,²⁵ modobola la: la:imano nanitabokobi midi tanalo kodakodalo nowatila:mota:onala: naimano pe uwomuamo.^x ²⁶⁻²⁸ Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu eba lawenalo naimano pe uwomuamo natamo da:tudila:onakoma:na:, nale iba:tamo Gugi Mawele ega:walo elawo kawonomo ikalamete, ebena iba:te me opo epo bilibilinomono watowatopima: beda:onama:na:. Iyo, iba:te elawo kawonomo

^v 2:20 1Ela 16:31; 2Ela 9:22 ^w 2:23 Oale 7:9; Yel 17:10; Awo 20:12-13 ^x 2:25 Awo 3:11

kelaema:na:, nale Nabiwi Godogodone elawo keba kunu kelawiyamo eba kunu, ebene me opo epo magumulo piyate ebene tuputupu okoli tanalamo tudila:oma: ubia:noma: deda:ona, iba:te ebe kuba osiyodilolepiatamo kuba wiya eba ikalamolelo auli gaubamo ebo kalukolema:na:. Nanitabola, lumagite gebetamo osiyodilo kalili opamo deba:idilo keba kunu keta:ta:puolenakole, kebe dawate naimano wokopiatamo tuduwatama: ubia:noma: deda:mene, ebete eba kunu gito ka:kubamene.^y

²⁹Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia!”

Ya:sute Sadisi Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

3 ¹Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Sadisi sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na sebeni maweke uwatedawala, ega:walo Godokono Uliyanano sebeni apuapuate naimano ubi tanalamo a:tudila:onaka, ebema: nale la: Sadisi nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo. La:le dosiyodilola:wenakoma nale ebe iyaiya tanalo iyatawala, ma kunu epetapiate la: nanitabo igilago nilukulinamu gelana, wiyasiya nanitabo tanalo ma kunula, la: la:imano nanitabokobi midi magumulo iyalo a:elaimate!^z ²Ebema: a:elaopiala:, modobola la: nagodone igilo walo kelawa:wete la:imano ilukuli magumulo da:elaona ebe iyaiya tanalo na:ka:kodakodailama:la:, mabu nale kebe Kawodawatamo da:tuduwatanamo, ebe Godote la:imano nanitabokobi midi woko osiyodilole tanalo dulamelelametana ebete wadewadenoma: kegena:. ³Ega:walo naimano wokopiate la: kebe iyaiya tanalo kiyatulametankiya, modobola la: ebe tanalo walo eba kemalagidilolelo la:imano kuba osiyodilole magumune olobila:wete ebe iyatulame tanalamo walo na:ka:tudila:oala:. Wiyasiya la:le nagodone igilo walo lawea:no, la: iyatawa: tetelo nale la:tamo kuba wiya ikalaema: ka:pemamo, pilo dubute epono inamabu uwatema: keba kunu ka:penakole eba kunu.^a

⁴Wiyasiya Sadisi nanitabokobi midipiala:, la: magumulo kapiyakapiyate iyaiya kuba osiyodilole tanalo kiyatawaona:. Ibino tuputupu ilukuli tanalo ebe wadewade daleya: kaliku keba kunula:ka: eba kunula, ebema: iba:te naimano Kawo Elawodawano duliwomolamo da:nemaimioma:na:, nale iba:tamo pupuliono wadewade keyakeya inamabu ikalamolete, ebe tetene wagilimite iba:te nago bowapata:lamenakoma:na:.^b ⁵Nanitabola, piyate ibino

^y 2:26-28 Oale 2:8-9; Awo 22:16 ^z 3:1 Awo 1:4,16 ^a 3:3 Ma:t 24:43-44; Awo 2:5; 16:15; 1Tes 5:2 ^b 3:4 Yud 23

nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na, iba:te nagodone ebako wadewade keyakeya kaliku kuwatema:na, ebene nale naimano Nabiwi ega:walo ebene nopopino ololo apulo awokala kegemamo ebe epo ebe naimano nani waloma:tapila, iyo, nale ibino mailo naimano Igilo Bukane a:kegebolelaemo.^c

⁶Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia!”

Ya:sute Piladelapiya Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

⁷Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Piladelapiya sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

“Na Talenadawanomola ega:walo na Nanidawanomola, ega:walo Kawo Elawodubu Da:ibidigodolo dopamo ditanami ebe atu kite nagodolo ba:kitana, ebema: nale ebe kiamo kebe gigiyu da:iyamidamo lumagi idite a:kemopimene, ega:walo nale ebe kiamo kebe gigiyu demopimo lumagi idite a:ka:iyamidamene. Ebema: nale la: Piladelapiya nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo.^d ⁸La:le dosiyodilola:wenakoma nale ebe iyaiya tanalo iyatawala, ma kunu la:le naimano woko osiyodilo magumulo la:imano elawote nanitabolo kolopoligona:, ega:walo na iyatawala epetapiate na mabuma: kawokawo temeteme la:tamo dikalامتيا, la:le naimano iyatulame tanalamo eba tudila:olo nanitabokobi midi tanalo katepawea:. Ebema: na la:tamo gigiyu a:iyamidalaemata, idawagodolo elawo kitana: walo ka:kemopima:.^e

⁹Umu numita:la:, piyate ibi a:ka:tuwa: ibi Yu epoma: a:da: elemasigi gabodo degelana, ibi Saitanakono taneba epola, Godokonoa:. Ebema: nale ebe a:da: elemasigipi uwatete la:tamo kemagaelemamo iba:te la:imano agowa mabuamo ka:pa:tudila:oma:, iyo, me osiyodilo tanalodo nale ibi ma kunu kiyatulaemamo, nale la: nilakapolo kawonomamo demalagidiloletanama.^f

¹⁰Nanitabola, la:le na waloma:ene mabuma: temeteme eba uwatelo wiyasiya la: naimano tabamo tudila:wete elawoa:noma: keda:wea:, ebe mabuma: nale me opo epo kubailaema: dupalibolemo, ebe kawokawo temetemenomo magumulo nale la: eba itakeamidalelo la:imano nanitabokobi midi tanalote a:ka:kubakubaoma:na:.^g ¹¹Iyo, tete tatalila nale me opamo ka:pemamo, ebema: modobola la: la:imano nanitabokobi midi tanalo kodakodalo nowatila:mota:onala:, idawate la:imano wadewade wiya pilo gabodo uwatelamekapoma:.

¹²Nanitabola, potele ebene nanitabokobi midi magumulo wato

^c 3:5 Maimi 32:32-33; Ma:t 10:32; Luk 10:2; 12:8 ^d 3:7 Ais 22:22 ^e 3:8 1Kol 16:9

^f 3:9 Awo 2:9; Ais 45:14; 49:23; 60:14 ^g 3:10 Luk 21:19; 2Tim 2:12

kikopu delaemene, nale ebe lawete Godokono moto eteno wade aboma: eba midilo ebo kaimamo, ebene ebete ebe motono aboma: eba utinalo uwomua: tetelo idawate ebe a:kemagoba:namene. Ega:walo ebe lumagi kowalogonama: nale naimano oli mailo ega:walo naimano Kawodawano mailo ega:walo ebenu Kawo Elawodawano duliynomolono mailo ebe unamo kakulolemamo. Nanitabola, naimano Kawodawa ebe Godotela, ega:walo oli Yelusalema duliynomolote ebenu Kawo Elawodawano duliynomoloma: keda:ma: Unu Duliynomolone me opamo ka:piwisigamene.^h

¹³Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia!”

Ya:sute Lodosiya Sosi Epatamo Tabo Dalibiya

¹⁴Ebene Kawodawate tabo walo natamo na:kegi, “Modobola a:ma: Lodosiya sosi nopodawatamo tabo ma kunu naliba.

Na Godokono Uwomu Tabo Kiyawaodawala, ega:walo na Godokono nanitabo tanalo wadenomamo dawokaliminamo ebe dawala. Ega:walo Godote me opono inamabu bilibilinomo dosiyodiloliya, na ebe woko osiyodilo tanalono Elawo Mabudawala, ebema: nale la: Lodosiya nanitabokobi midipiatamo tabo ma kunu kiyawautamo. ¹⁵La:le dosiyodilola:wenakoma na ebe iyaiya tanalo iyatawala, ma kunu la:imano nanitabokobi midi magumulo la: gibagiba ega:walo enaena tetenomolo pola:namata. O sosi epala:, naimano ubi kawonomamo itana la: elanomoma: neda:iyala:, wiyasiya la: ubia:noma: deda:wenama modobola la: na atepana:wete gibagibanomoma: neda:iyala:!ⁱ ¹⁶Nanitabola, mabu la: la:imano osiyodilole magumulo gibagibadopoma: eda:onamata, ebe mabuma: nale la: bilibilinomo naimano tabo magumune iyabaiamo ka:nedalopeamidalemamota!

¹⁷O sosi lumagi, a:ma: ma kunu genata, ‘Na inamabu bilibilidawala ega:walo na inamabu bilibilinomo modobolo uwatenamo, ebema: nigologolo tanalo idite natamo a:ka:pemene.’ Wiyasiya a:imano tabo ge magumulo a:ma:le a:imano nanitabo tanalo kiyatawawena:, ma kunu a:ma: nigologolo gudumu okolinata ega:walo walone tetelo a:ma: atumu nigologolo tanalo magumulo ka:lutama:ta. Iyo, naimano umi magumulo a:ma: inamabu bilibila:godawa:, ega:walo a:ma: kikopiya pata:nata, ega:walo a:ma: balidi tamiodawalata.^j

¹⁸Ebema: nale naimano wade wokino tanalamo a:ma: anamata, a:ma:le natamo pa:wete, nale epatamo kolowaema: da:midilinakomo ebe wadewade inamabu wiyamo na:puwatiye. Iyo, eba kunu a:ma:le

^h 3:12 Ais 62:2; 65:15; Awo 14:1; 21:2 ⁱ 3:15 Lom 12:11 ^j 3:17 1Kol 4:8; Luk 12:21

dogodogodawanomoma: keda:ema:, modobola a:ma: wade golodo inamabu nagodone na:pelawiye, nale ebe golodo elamo wade a:la:ulinomoma: a:midimo. Ega:walo a:ma:le kikopiya okoli ilipo tanalo katepaema:, modobola a:ma: wade keyakeya kalikunomo nagodone na:puwatiye. Ega:walo a:ma:le a:imano tamio balidi wadekobi ka:midilimitama:, modobola a:ma: abutilameno wade mulamula nagodone na:pelawiye.^k ¹⁹Ebema: a:ma: me taboma: ubia:noma: akoeda:la:, wiyasiya a:imano nanitabokobi midi tanalo kodakodaima:wete kuba osiyodilole magumune natamo nanitabonomolo nolobigiye, mabu nanitabola, nale kebe gudi nilakapolo demalagidilolenamo, ebe guda:te naimano nanitabo gabo kiyatawaoma: nale tete epetapilo ibi kawiya analenakomo ega:walo tete epetapilo ibi temeteme tanalamo iyatulamenakomo.^l

²⁰Umu numita:la:, na gigiyu tetelo putite gigiyu ebe panakamitamo, ebema: lumagite naimano tabo olowite natamo gigiyu da:iyamidamene, na ebetamo opegate, ebene ebe ega:walo na, a bae kapimiya kenaomalema:^m ²¹Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na:, nale iba:tamo elawo kikalaemamo iba:te naimano Kawo Elawodawano okoli bailo nago kilukulima:, dopamo nale wato kikopu delawiyamo, ebe tetelo nale naimano Nabiwa:go kapimiya kokolioma: ebete elawo natamo keba kunu kikanamiyale eba kunu.

²²Ebema: galagodawa, Godokono Uliyanate sosi epatamo da:kiyawauta, modobola a:ma: ebe tabo nolowia!”

Yonete Godoko Ebena Kawo Elawodawano Okoli Bailo Okolitalo Dumiya

4 ¹Ebene Kawodawagodone me tanalo bilibilinomo olowio dolopoligi, ebe tetelo naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Unu Duliyomolono gigiyu aligilitanalo ebo uimo.

Ebene nale dopamo dolowimo ebe atu tabo madodote natamo walo na:ka:pi, ebe tabo ebe tutelene diyamo keba kunula:ka: eba kunula. Ebema: nale tabo ma kunu olowimo, “A:ma: natamo na:podola. Tete tatalilo da:pemaimioma:na: ebe iyaiya tanalo nale a:ma: kiyatumiomamota.”ⁿ ²Ebe tetelo Godokono Uliyanano elawote na unamo eba piwisigalo, nale Kawodawa ebena Unu Duliyomolono Kawo Elawodawano okoli bailo okolitalo ebo uimo.^o ³Ebe dawano Kawo Elawodawano okoli bai a:la:uwa:da:le molemabute anagogobeyamidadigi, ega:walo ebena ololo alonomoma: eda:mi, egelate kawonomamo

^k 3:18 Ais 55:1; Awo 4:4 ^l 3:19 1Kol 11:32; Yu Epo 12:6; Awo 2:5 ^m 3:20 Yon 14:23

ⁿ 4:1 Awo 1:1,10 ^o 4:2 Ais 6:1

eba pukuilamitalo wadewade gedo nokola ega:walo kalimakalima nokola iba:te keba kunu ka:la:uwa:da:olitanake eba kunu.^p ⁴Ega:walo nale 24 kawokawo elawodubu epetapino ilukuli baite Kawodawano okoli bai anakopa:midalo eba pola:nalo ka:nulaimo, ebe ilukuli bai unamo 24 Watowatopiate ilukuliya, iba:te keyakeya kaliku pupulite ega:walo kawokawo elawodubuno golodo kelekele inamabu watamo a:ka:pupuliya.^q ⁵Ebene Kawodawano okoli baine tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalate maimiutiya, ega:walo ebe okoli bai dopo apulo sebeni wuiki alo pio na:pola:ni, me alo ibi Godokono Uliyanano sebeni apuapula.^r ⁶Ebene Kawodawano okoli bai dopo apulo alonomo obo paka: kawonomote itani, ebe obono a:la:uwa:da:le wadenonomola.

Ebe tetelo nale Kawodawano okoli bai tametamelo Unu Duliyomolono netewa-netewa Elawo Nopopi Iyanomate lamota:onalo kulaimo, ibino ololo apulo ega:walo ginimi apulo balidi bilibilinomate na:pola:lameni.^s ⁷Ibi magumulo dopo nopodawano ololo ebe layono-gaa keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo idino ololo ebe kalitagono kau-goeono ololola, ega:walo idino ololo ebe opo lumagino ololola, ega:walo uwomu nopodawano ololo ebe tobolo unudo da:wa:lubianako ebako wali olano ololola. ⁸Ebe netewa-netewa Nopopi Iyanomo ebe tamuagopila ega:walo balida:gopila, ebema: iba:godolo sikisi tamuatae pola:lameni, ega:walo ibino balidi bilibilinomate unu tamalo ega:walo magumu apulo atumu na:ka:pola:lameni. Nanitabola, egela ega:walo idoko bilibilinomolo iba:te Kawodawa amamate olopoligolamea:no, nale ibino tabo madodo ma kunu olowimo,

“Godoko ebe Kawodawa Elawonomodawala,
 ebe talenala, iyo, ebe talenanomola,
 ebe talenadawanomola!
 Potele dopamo dokolinami,
 ega:walo me tetelo dokolina,
 ega:walo uwomua: tetelo dokolinamene,
 ebe ebe Igilodawala!”^t

⁹Nanitabola, ebe Kawodawate uwomua: tetelo ebenu Kawo Elawodawano okoli bailo dokolinamene, ebe mabuma: ebe Elawo Nopopi Iyanomate ebe amamate atepa:no, ebe eba walogonalo ebenu mailo unamo adipatelo kalakala tabo ebetamo ebo gelanaka. ¹⁰Iyo, mabu Kawodawate uwomua: tetelo ebenu Kawo Elawodawano okoli bailo dokolinamene, ebema: Elawo Nopopi Iyanomate ebe eba amamatenalo atu tetenomolo 24 Watowatopiate ibino watamo da:pupulinaka, iba:te ebe

^p 4:3 Isi 1:28 ^q 4:4 Awo 3:18 ^r 4:5 Isi 1:13; Sek 4:2; Awo 1:4; 8:5; 11:19; 16:18

^s 4:6 Isi 1:5-10,22; 10:14 ^t 4:8 Ais 6:2,3; Isi 1:18; 10:12

kawokawo elawodubuno kelekele inamabu Kawodawano okoli bai dopo apuamo eba niyalekelo, ibino ololo opamo alomote ebe amamatelo ma kunu gelanaka,"

¹¹ "Aimano Kawodawa Godo,
 modobola Unu Duliyomolono nopopi ega:walo epo bilibilinomate
 a:ma: nowalogoma:ta,
 ega:walo a:imano mailo unamo nadipatema:na,
 ega:walo a:imano elawo tanalamo na:tudila:oma:na!
 Mabuo opo ega:walo tobolo ununo inamabu bilibilinomo a:ma:le
 osiyodiloliyata,
 iyo, a:imano ubi tanalodo
 me inamabu bilibilinomate pawokalaiya!"

**Godokono Sipi-goeo Da:peso Kapiyate Mokopiamida
 Pepa A:iyamidama: Modobola**

5 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Kawodawate ebenu Kawo Elawodawano okoli bailo eba okolitalo, nale ebenu tumudi apu kotolo pepa mokopiamida ebo uimo, dopamo lumagite ebe pepano magumu apuamo ega:walo unu apuamo iyaiya tabo akulolete, ebenu ebete mokopiamidate sebeni ala:mo gito matuomeiya." ²Ega:walo nale Godokono elawo nopodawanomo idi kuimo, ebete ebenu tabo madodo unamo adipatelo negi, "Potele modobola:ka: me mokopiamida pepano ale iyailite, pepano tabo apuapu ulamolema:?" ³Wiyasiya ebe tetelo Godokono Unu Duliyomololo ega:walo opo duliyomololo ega:walo A:elaopino Duliyomololo modobo lumagi idite ka:luta: ebe mokopiamida pepa a:iyamidate pepano iyaiya tabo ulaema:.

⁴Ebema: nanitabola, me tanaloma: nale kawonomamo iimo mabu modobo lumagi idi ka:luta: mokopiamida pepa a:iyamidama: ⁵Ebe tetelo 24 Watowatopi magumulo idite natamo negi, "A:ma: kiitala:! Numa:, Yuda gudawano Layono-gaa ba:luta! Ebe Da:ibidikono walonepi magumulo Kawo Elawodawama: eda:na, ega:walo ebete wato kikopu iyalo elawiya. Ebe mabuma: ebe modobola me mokopiamida pepano sebeni ale iyailite pepa a:iyamidama:." ^w

⁶Ebema: nale Kawo Elawodawano okoli bai niyakabolo Sipi-goeo Da:peso utitalo uimo, ega:walo netewa-netewa Nopopi Iyanomate 24 Watowatopiago ebe anakopa:midalo eba pola:nalo ebo kulaimo. Ebe epate danakapumiya ebe sipi-goeo da:peso keba kunula:ka: eba kunula. Ebe sebeni kalitagonola ega:walo sebeni balida:gola, ebema: nanitabola, ebe sebeni kalita ega:walo sebeni balidi ebe Godokono Uliyanano sebeni

^u 4:10 Awo 7:10,15; 19:4 ^v 5:1 Ais 29:11; Isi 2:9-10 ^w 5:5 W Mabuo 49:9; Ais 11:1,10; Awo 22:16

apuapula, ebete ebe Uliyana iyalo tetelo opo duliynomolo kawonomamo apalibiya.^x ⁷Ebe tetelo Sipi-goeo Da:pesote Kawo Elawodawano okoli baiamo tote ebene tumudi apu kotone mokopiamida pepa ebo nelawi. ⁸Ebene ebete ebe tanalo dosiyodili, ebe tetenomolo netewa-netewa Nopopi Iyanomo ega:walo 24 Watowatopi iba:te ibino ololo opamo eba alomolo ebe ebo amamatiya. Ebene nale Watowatopino tanalo ma kunu uimo, ibino kotolo begube ega:walo golodo kalili ebe inamabu netewate pola:lameni, ebe golodo kalili magumulo wadewade nibo inamabu tabokaonomola, ebe wadewade nibo inamabu ebe nanitabokobi midipiate towetowe tabo Godotamo degelanaka ebe iyaiya tabola.^y ⁹Ebene iba:te Sipi-goeo Da:peso amamatema: oli oale ma kunu alapiya,

“A:ma: kapiyate modobola

mokopiamida pepa lawa:wete pepano ale iyailima:,

mabu epate a:ma: danakapumitiyala,

ebe tetelo a:ma:le Godoko kekalakalaima:ema:

ibi Saitanakono idoko motone wagaila:wete

a:imano kalimamo ibi wiyakobi a:midiliyata.

Iyo, a:ma:le epo epetapi ibino iyaiya tama taneba magumune

ega:walo iyaiya tabo gela taneba magumune

ega:walo iyaiya opo magumune uwata:wete,^z

¹⁰ ibi Kawo Elawodawa Godokono duliynomolo epoma: a:midiliyata,

iba:te uwomua: tetelo ebene woko kosiyodilonama.

Iyo, ebe mabuma: opo duliynomolo kawonomolo

epo bilibilinomo epetapiate iba:tamo ba:tudila:onakoma:na.”^a

¹¹ Ebe tetelo nale walo Unu Duliynomolono nopopi epetapi bilibilinomono tabo madodo kolowimo, ebe nopopino taneba kawonomola, nale ibi ka:la:miolema: modoboa: Iba:te Kawo Elawodawano okoli bai anakopa:midalo eba pola:nalo, netewa-netewa Nopopi Iyanomo ega:walo 24 Watowatopi iba:te^b ¹² ibino tabo madodo unamo wadipalatelelo negeliya,

“Sipi-goeo Da:peso kubakubapiate danakapumiya,

modobola epo bilibilinomate

ebene elawo tanalamo na:tudila:oma:na;

ega:walo inamabu bilibilinomo ebetamo eba ikameolo,

ebe Mulodawama: ega:walo A:didawama: neka:ima:na:!

Iyo, iba:te ebene mailo unamo nadipatema:na;

ega:walo ebe eba walogolo,

ebetamo kalakala tabo negelama:na!”

¹³ Ebe tetelo Unu Duliynomololo ega:walo opo duliynomololo dilukuliona, iyo, damela magumulo ega:walo kewa: kolomono obo magumulo ega:walo

^x 5:6 Sek 4:10; Yon 1:36; Awo 13:8 ^y 5:8 Awo 8:3-4; Oale 141:2 ^z 5:9 Oale 33:3; 40:3; 96:1; 98:1 ^a 5:10 Maimi 19:6; Ais 61:6; Awo 1:6; 20:6 ^b 5:11 Da:n 7:10; Yu Epo 12:22

tobolo unulo dilukuliona, ebe epo ega:walo igilo inamabu bilibilinomate kapimiya degelitiya, nale ebe tabo ma kunu olowimo,

“Kawodawate ebene Kawo Elawodawano
 okoli bailo uwomua: tetelo dokolitamene
 ega:walo Sipi-goeo Da:peso,
 modobola ale uwomua: tetelo
 iba:tamo kalakala tabo eba gelanalo,
 ibino mailo unamo bowadipalatenakoma!
 Iyo, modobola ale ibi eba walogolenalo,
 ibino elawo tanalamo ba:tudila:onakoma!”

¹⁴Ebe tetelo netewa-netewa Nopopi Iyanomate negeliya, “Me tabo nanitabonomola, taula!” ebene ²⁴ Watowatopiate ibino ololo opamo eba alomolo Kawodawa Godoko ega:walo Sipi-goeo Da:peso ebo amamalateiya.

Sipi-goeo Da:pesote Mokopiamida Pepano Dopo Sikisi Ale Iyaili Tanalo

6 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Sipi-goeo Da:pesote sebeni ala:mo matuomeo ditani ebe mokopiamida pepano dopo ale ditamidi, nale ebe tanalo ebo uimo. Ebe tetelo netewa-netewa Nopopi Iyanomo magumulo idite ebene tabo madodo unamo adipatelo tobolote keba kunu kegowatanakole eba kunu ebete negi, “A:ma: mamoma na:pa:!”^c ²Ebene nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo keyakeyanomo ega:walo ebene namutudawa ebe unulo okolitalo ebo ulaimo, ebe namutudawano kotolo gowelaono gagalite itani. Ebene Kawodawate kawo elawodubuno kekeleke inamabu ebetamo dikami, ebete lawete ebo nemaigi epo epetapiago eba negowelaolo iba:tamo elawonomoma: ka:neda:ma:.^d

³Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe netewa tetema: eba eda:lo Nopopi Iyanomo magumulo tetedawa idite negi, “A:ma: mamoma na:pa:!” ⁴Nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo idite ebo ka:pemaigi, ebe kalimakalimanomola. Ebene ebe oso-goeo unulo dokoliti, Kawodawate ebe namutudawatamo gowelaono gili kawonomo ega:walo elawo ikami, ebete opo duliynomolo epatamo kawo downomoma eba nikalamelo iba:te gowela magumulo epetapiate epetapi kanakapulaema:

⁵Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe netewa-kapiya tetema: eba eda:lo Nopopi Iyanomo magumulo tetedawa idite negi, “A:ma: mamoma na:pa:!” Nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo kilikilino ega:walo ebene namutudawa ebe unulo okolitalo ebo ulaimo, ebe dubuno kotolo nao inamabuno mibomibo ulameno inamabute itani. ⁶Ebe tetelo netewa-netewa Nopopi Iyanomate

^c 6:1 Awo 4:6; 5:1 ^d 6:2-5 Sek 1:8; 6:1-6

kebolo kelamota:oni, ebe magumune nale opo lumagino tabo madodo keba kunula:ka: ebako tabo madodo ma kunu olowimo, “A:ma: opo duliyoumolo epatamo bae olopoligo tanalo natiye, ma kunu iba:te kapiya kilogalama witi-laiso kapiya egelano woko wiyamo belawenakoma:na:, ega:walo netewa-kapiya kilogalama baenomo atumu mani kawonomamo ba:kuwatanakoma:na:. Ebe mabuma: ibino gudi epetapi bilibilinomate baema: ka:elaoma:na:, wiyasiya nale talena a:ma:tamo ma kunu iyatimata, a:ma:le ibino gala:ipi da:imi kewa ega:walo olibi da:imi kewa akokubailama:la:.”

⁷Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe netewa-netewa tetema: eba eda:lo Nopopi Iyanomo magumulo tetedawa idite negi, “A:ma: mammo na:pa:!” ⁸Nale ebe tabo dolowimo, oso-goeo ga:wega:wenomo ega:walo ebena namutudawa ebe unulo okolitalo ebo ulaimo, ebe dubuno mailo ebe A:etela, ebema: A:elaopino Duliyoumolo umidawate ebe waloma:tana. Ebene Kawodawate elawo ibi netewapiatamo ikalami, iba:te gowela tanalo ega:walo bae olopoligo tanalo, a:e gabugabu tanalo ega:walo elawoelawo inamabuno maimio tanalo, ebe iyaiya olalati tanalo opo duliyoumolo epatamo kowatama:. Ebema: epo bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-netewa magumune idi kapiyate ka:e, idi kapiya ka:e, ma kunu kowagelema:na:.^e

⁹Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe paibu tetema: edi. Ebe tetelo kuba osiyodilolepiate Godokono tabo kiyawao mabuma: kebe epo dopamo danakapulamiya, nale ebe tuputupupino uliyana ebo ulaimo, Godoko watidilono patapata magumulo iba:te na:pola:niya. Nanitabola, ebe patapata unamo Godoko amamatepiate kalimagono inamabu elamo ebo alomonaka. ¹⁰Ebene ebe uliyante kawonomamo gelapatelo negeliya, “O Kawodawa, a:ma: Elawodawanomolata, iyo, a:ma: talenanomolata ega:walo nanidawanomoma: eda:nata! Ebema: piyate a danakapuamiya, a:ma:le ibino kuba osiyodilole tanalo kebe tetelo nakanagilamelelama:emene? Ibino kuba wiya iba:tamo ikalaema:, modobola a:ma:le a eba malagidiloelo tete akogeyageyaima:tepala:!”

¹¹Ebe tetelo Kawodawate ibi bilibilinomatamo keyakeya ga:ga:ga:ga: kaliku ikalamotele ibi ma kunu anali, “La:le woki bilibilima: eda:oa:no tete da:pesamo walo na:kilukula:tepiyala:. Nanitabola, kuba osiyodilolepiate la: keba kunu kanakapulamitiyala, iba:te eba kunu la:imano nanitabokobi midipi ekaki epetapi kakanakapulaema:na:, mabu nale tete iba:tamo walo a:kikalaemo iba:te ebe kuba osiyodilole tanalo kopoliyalema:. Wiyasiya naimano wokopi anakapulame uwomu

^e 6:8 Yel 15:1-3; Isi 5:12,17; 14:21

nanitabolo delaemene, ebe tetelo nale ibi anakapulamepiatamo kuba wiya kikalaemamo.”^f

¹² Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano ale idi da:kitamidi, ebe sikisi tetema: edi. Ebe tetelo opo duliynomololo mumulu kawonomote demaigi, egelano pukuilame tanalote olopoligote kilikilinomo kaliku keba kunula:ka: eba kunu gito edi. Ebene opo kawonomote idokonate, saganano pukuilame tanalote atumu olopoligonate kalimakalimanomoma: eba eda:nalo,^g ¹³ tobolo ununo mawela:te opamo gito pa:gudiniya, ma kunu awa kawonomote da:imi kewa eba padegetelo epetapi gumigumioa:no opamo keba kunu ka:pa:gudinake eba kunu.^h ¹⁴ Ebene Kawodawate tobolo kawonomo lawenate ebo mokopiamidani, lumagite bogo keba kunu ka:mokopiamidanakole eba kunu, ega:walo ebete opo duliynomolo lawenate kawonomamo eba adegetenalo, opono ununu damela bilibilinomo ega:walo kewa: kolomono mamoko bilibilinomate ibino pola:na bai miyapanate iyabaiamo ebo tolama:tepaoleniya.ⁱ

¹⁵ Ebe tetelo iyaiya opono kawokawo elawodubu ega:walo ibino kawokawo gabamani dubu, gowelaopino kawokawo elawodubu ega:walo inamabu bilibila:gopi dubu, piyate wokopi epetapino ulamepima: deda:ona ega:walo piyate wiya: woko dosiyodilolena ega:walo piyate mani woko kelekele dosiyodilolena, iyo, ibi bilibilinomate tole kawonomo lawenate ununu damelamo eba alautionalo damela gugu ega:walo nokola magumamo ebo nopila:oniya.^j ¹⁶ Ebene iba:te ibino tabo madodo unamo wadipalatelelo ununu damelatamo ega:walo kawokawo nokolatamo negelaniya, “Modobola la:le a unamo piguda:wete a na:pitioa:la:! La:le a walubia:no, Unu Duliynomolono Kawo Elawodawano okoli bailo dokolita ebe Kawodawate a duaemene, ebene Sipi-goeo Da:pesono dowo tanalo kawonomote atamo ka:pemene!^k ¹⁷ Iyo, ibino dowo egela kawonomote atamo a:pemaiga, ebema: a magumulo lumagi idite modoboa: ibino ololo apulo utima:!”^l

Godote Ebene Pukala Dalomolaemene Ebe 144 Taoseni Epono Tanalo

7 ¹ Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Unu Duliynomolono nopopi netewa-netewa epetapiate opono uwomu netewa-netewalo lamota:onalo ebo ulaimo. Ebe tetelo iba:te opono kawokawo awa netewa-netewa odiyobolenomo odiyoboliya, opo duliynomolo kawonomono kewa unulo ega:walo kewa: kolomo kawonomolo awate palogutakapoma:^m ² Nanitabola, Godote me

^f 6:11 Awo 7:9,13; 19:14 ^g 6:12 Mat 24:29; Ali 2:20; Awo 8:12; 11:13; 16:18

^h 6:13 Ais 34:4 ⁱ 6:14 Awo 16:20 ^j 6:15 Ais 2:10,19,21 ^k 6:16 Luk 23:30

^l 6:17 Yow 2:11; Mal 3:2 ^m 7:1 Yel 49:36; Da:n 7:2

nopopiatamo elawo dopamo ikalamiya iba:te opo duliyoumolo kawonomo ega:walo kewa: kolomo kawonomo kubailaema:

Ebe tetelo nale Unu Duliyoumolono nopodawa idi egelate da:powalonako eba apune podolutalo kuimo, ebene kotolo Igilo Godote epatamo pukala dalomolamenako ebe inamabute itani. Ebene ebete netewa-netewa nopopi epetapiatamo kawonomamo ma kunu gi, ³“Me tetelo la:le kawokawo awamo me opotamo ega:walo opono kewatamo ega:walo kewa: kolomo kawonomotamo kuba tanalo idi ako-osiyodilala:, wiyasiya ale dopamo Godokono wokopino wato kaliama ebene pukala alomolame tanalo dopoliyama:, modobola la:le opo duliyoumolo kawonomo ebo na:kubaimiyala:.”ⁿ

⁴Ebene piyate Godokono pukala nopopiagodone duwatema:na: nale ebe epono uwomu ma kunu olowimo, ibino uwomu ebe 144 taosenila, iba:te Isalaela epono iyaiya 12 gu magumune ka:pemaimioma:na:.^o ⁵⁻⁸Me ebe Isalaela epono iyaiya guno mailola—Yuda, Lubeni, Ga:da, A:sa, Na:patali, Ma:na:sa, Simiyono, Libai, Isaka, Sebulana, Yausepe, ega:walo Beniyamina. Ebema: me gu bilibilinomono tanaloma:, gu idine epetapi 12 taoseni epate Godokono pukala uwatete, gu idine epetapi 12 taoseni epate pukala kuwatete, ibi bilibilinomate eba kunu ka:pemaimioma:na:.

Nanitabikobi Midipi Bilibilinomate Godokono Unu Duliyoumololo Ebe Amamate Tanalo

⁹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale tanalo idi ma kunu kuimo. Epo bilibilinomate ibino iyaiya opone ega:walo iyaiya tama taneba magumune ega:walo iyaiya tabo gela taneba magumune iyalo da:pelamoliya, iba:te keyakeya ga:ga:ga:ga: kaliku pupulite ibino kotamo puwala eba wadimagotitalo, Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo ega:walo Sipi-goeo Da:pesono ololo apulo ebo lamota:oniya. Nanitabola, ebe epono taneba kawonomola, lumagite ibi ka:la:miolema: modoboa:!¹⁰ Ebene ibi bilibilinomate kapimiya kawonomamo negeliya, “Aimano Kawodawate ebene Kawo Elawodawano okoli bailo dokolita, ebe Godotela. Nanitabola, igilo mula: tanalote ebe ega:walo Sipi-goeo Da:pesago ibi kapiyagodone pena!”^p

¹¹Ebe tetelo Kawo Elawodawano okoli bai ega:walo 24 Watowatopi ega:walo netewa-netewa Nopopi Iyanomo, Unu Duliyoumolono nopopi epetapi bilibilinomate ibi anakopa:midalete ebo lamota:oniya. Ebene iba:te Godokono Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo ibino ololo opamo eba alomolo ebe amamatelo ¹²ma kunu geliya, “Modobola epate uwomua: tetelo aimano Kawodawa Godoko nemoionakoma:na:, ega:walo iba:te ebe eba walogonalo ebe mulodawanomoma: neka:minakoma:na:!

ⁿ 7:3 Isi 9:4,6; Awo 9:4 ^o 7:4 Awo 14:1,3 ^p 7:10 Awo 4:10

Iyo, iba:te ebetamo kalakala tabo negelanakoma:na; ega:walo ebenu mailo unamo eba adipatenalo iba:te ebenu elawo ega:walo a:di tanalamo na:tudila:onakoma:na! Me tabo nanitabola, Taula!”^q

¹³ Ebene Watowatopi magumulo idite na ma kunu anani, “Me keyakeya ga:ga:ga:ga: kalikagopi piyatela:ka; ega:walo iba:te kebene ka:pelamiye?”

¹⁴ Nale ebenu tabo eba wiyalo negimo, “Kawodawa, na iyatawa: Modobola a:ma:le na niyatunama:.”

Ebenu ebete natamo negi, “Piyate opono uwomu teteno kawokawo temeteme magumudo pelamete ibino igilo mula: tanalago uwomuamo da:pemaimiya, me epo ebe nanitabokobi midipila, iyo, iba:te ibino ga:ga:ga:ga: kaliku Sipi-goeo Da:pesono kalimamo dukulaliya keyakeyaibinomoma: ebo midiliya.”^r ¹⁵ Ebema: iba:te egela ega:walo idoko bilibilinomolo Godote ebenu Kawo Elawodawano okoli bailo eba okolitalo, iba:te ebenu ololo apulo ebe Amamateno Iya Motolo woko bosiyodilona. Ebene Godote iba:go eba okolinalo, ebete ibi itakeamidalelo ¹⁶ bae kapete ega:walo obo kapete walo a:kulamenakomene, ega:walo egelano enaenate iba:tamo temeteme walo a:kikalamenakomene.^s ¹⁷ Nanitabola, Sipi-goeo Da:pesote Kawo Elawodawano okoli bai niyakabolo dutita, ebete ebe epo ulamedawama: beda:namene, ma kunu ebete sipi-goeogoeo ulamedawama: eba eda:nalo ibi gito da:peka:ka:liyana ebe obamo kemagatalemene, iba:te niote uwomua: igilo ebo kelaema: Ebe tetelo ebete ibino temeteme tanalo epetapi bilibilinomo dopoliyalelaemene, ibino ipupu iya:da:olelamete temeteme tanalo idite iba:tamo walo a:ka:pemaiganamene.”^t

Sipi-goeo Da:pesote Mokopiamida Pepano Uwomu Ale Itamida Tanalo

8 ¹ Ebene Sipi-goeo Da:pesote mokopiamida pepano uwomu ale ditamidi, ebe sebeni tetema: edi. Ebema: Godokono Unu Duliymololo tete gopowaidopolo epo ega:walo nopopi ibi bilibilinomate tabo gela:no eba pola:nalo diyamo idite kemaigitia; ² ebenu nale Godokono ololo apulo uwomua: tetelo delamota:ona ebe sebeni nopopi ebo ulaimo, ebete iba:tamo sebeni tutele ikalamoli.

³ Ebe tetelo nopodawa idite golodo kalili adaete Kawodawa Godoko watidilono patapata niyakabamo da:puti, Kawodawate wade nibo tuwae inamabu ebenu kalili magumamo kawonomamo ebo aminali, ebete ebe wade nibo inamabu nanitabokobi midipino towetowe tabago kapiyailamete Godoko watidilono golodo patapata unamo elamo kalomoma; ebe golodo patapatate Unu Duliymolono Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo itana.”^u ⁴ Ebene nopodawate kalili

^q 7:12 Awo 5:12 ^r 7:14 Da:n 12:1; Ma:t 24:21 ^s 7:16 Ais 49:10 ^t 7:17 Oale 23:2; Ais 25:8; Awo 21:4 ^u 8:3 Awo 5:8; Maimi 30:1-3

elamo iyatite wade nibo inamabu okalimi dowagilimi, ebete kalili ebenu kotamo ela magumune walo kelawete Godotamo eba adipatelo, wade nibo inamabuno temate nanitabokobi midipino towetowe tabago ebetamo ebo nodoli. ⁵Ebene nopodawate Godoko watidilono patapata unune ela mio uwatete kalili magumamo alomote opo duliynomolamo ebo peba:idili. Ebe mabuma: mumulute opo kawonomo eba adegetelo tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalate ebo maimiutiya.^v

Nopopiate Dopo Tutele Netewa-netewa Moleo Tanalo

⁶Ebe tetelo tutela:gopi nopopi sebeni iba:te ibino tutele moleoma: olosiyodilote lamota:oniya.

⁷Ebene dopo nopodawate ebenu tutele da:moli, ebe tetelo Kawodawate nokola keba kunula:ka: ebako ulama kikopu ega:walo ela mena kalimago kapiyailamete opo duliynomolamo elawonomamo ebo piyaleki. Ebe mabuma: opolo delamota:oniya, ebe kewa bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya elate nanaki, idi kapiya elate nanaki, eba kunu opono kewate gito kubakubaiya. Ebe tetelo opo kawonomono iyaiya uwago ega:walo pali inamabute elalo atumu gito kowamoteiya.^w

⁸Ebene nopodawa idite ebenu tutele da:ka:moli, ebe netewa tetema: edi. Ebe tetelo damela ununomo idite elalo dowaiti Kawodawate ebe damela lawete kewa: kolomamo gito peba:idili, ⁹ebene kewa: kolomono netewa-kapiya apuapulo kapiya apuno obote kalimama: eda:te ebo kubi. Ebe mabuma: ebe obo magumuno igilo inamabu bilibilinomate a:elaiya, ega:walo ebe obolo dopamo dowapata:lamenakiya ebe epono pe bilibilinomate atumu gito ka:kubakubaiya.

¹⁰Ebene nopodawa idite ebenu tutele da:ka:moli, ebe netewakapiya tetema: edi. Ebe tetelo toblo unune maweke kawonomote pegi, keba kunula:ka: lumagite ela menagono keole alo deba:idilomene eba kunula. Ebema: ebe mawelete kolomo tuli idino obamo da:pegi opo kawonomono kolomo tuli ega:walo obo guli bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya kubanaki, idi kapiya kubanaki, eba kunu opo duliynomolo epono nio obote gito kubakubaiya. ¹¹Ebe mawelenu mailo ebe Kaka A:e Tanalotela, mabu ebete opo duliynomolamo da:pegi, epono iyaiya obo iyapo bai bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya kakama: eda:naki, idi kapiya kakama: eda:naki, eba kunu eda:iya. Ebene epo epetapi bilibilinomate ebe obo da:niya, iba:te gito a:elaiya.^x

^v 8:5 Kalima 16:12; Maimi 19:16-19; Awo 11:19; 16:18 ^w 8:7 Maimi 9:23-26; Isi 38:22; Yow 2:30 ^x 8:11 Yel 9:15

¹²Ebene nopodawa idite ebene tutele da:ka:moli, ebe netewa-netewa tetema: edi. Ebe tetelo Kawodawate egela ega:walo saganaga ega:walo maweledalukoli, ibino alote depesoma: gito eda:iya, ebema: egela teteno netewa-kapiya apuapu magumulo kapiya apute idokoma: edi, ega:walo idoko teteno netewa-kapiya apuapu magumulo kapiya apute atumu idokonomoma: kedi mabu saganala maweleda iba:te wadenomamo ka:pukuilamitia:.^y

¹³Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale wali tobolo unudo a:wa:lubitale uimo, ebete kawonomamo ma kunu gi, “Oe, la: niyanialata! Oe, la: niyanialata! Iyo, la: piyate opo duliyoumololo dilukuliawenama, la: niyanialata! Nanitabola, netewa-kapiya nopopi epetapiate iyalo olosiyodila ibino tutele ka:moleoma:, ebema: ibino iyaiya tutelene diyamo demaimioma:na:, ebe tetelo netewa-kapiya kawokawo temetemenomo epetapiate opo duliyoumolamo ka:pemaimioma:na:!”^z

Naba Paibu Nopodawano Tutele Mole Tanalo

9 ¹Ebene nopodawa idite ebene tutele da:ka:moli, ebe paibu tetema: edi. Ebe tetelo nale maweleda idi opo duliyoumololo kapitanalo ebo uimo, ebe maweleda dopamo Unu Duliyoumolone pegiya. Ebene Kawodawate ebe maweleda ki ikami, ebe ki ebe Idoko Bobo Kawonomono gigiyu a:iyamidano kila, ebe Idoko Bobolo kubakuba uliyana bilibilinomate ilukuliona.^a ²Ebene maweleda ebe ki lawete Idoko Bobono gigiyu da:iyamidi, temate me bobo magumune kawonomamo eba podolutale egela unu apu idokoma: ebo edi, keba kunula:ka: epate gagale uwago eba imukalo temate ununomamo dodolomene eba kunula.^b ³Ebe tetelo tema magumune siguniya bilibilinomate da:pemaimiya, Kawodawate iba:tamo gopowaidubuno elawo eba ikalamelo ⁴iba:tamo talena ebo iyatilami, iba:te opo duliyoumololo dapepeona ebe uwago ega:walo pali inamabu ega:walo kewano paa a:ka:kubailaema:na:, wiyasiya piyate Kawodawano pukala ibino wato kaliamo alomolamea:pima: deda:ona, siguniyate ebe epo kapiyatamo temeteme ikalaema: modobola.^c ⁵⁻⁶Ebene siguniyate paibu saganaga magumulo nanitabokobi midia:piatamo kawokawo temetemenomo kikalaema:na:, ebe temeteme ebe gopowaidubute lumagi alolo ebetamo dikaemene ebe temeteme keba kunula:ka: eba kunula. Ebe mabuma: nanitabokobi midia:piate kawokawo temetemenomo eba iyatawaolo, iba:te a:elaoma: ubi kalomoma:na: wiyasiya gabonipo kowadima:na:, iyo, siguniyate epo

^y 8:12 Isi 32:7; Awo 6:12-13 ^z 8:13 Awo 9:12; 11:14 ^a 9:1 Awo 20:1

^b 9:2-3 W Mabu 19:28; Yow 2:2,10; Maimi 10:12-15 ^c 9:4 Awo 7:3

akanakapulaema:na:, mabu iba:te ebe tanalo osiyodiloma: Kawodawate talena iyatilami.^d

⁷Nanitabola, nale dulaimo ebe siguniyano ololo iyanomola, iyo, ibino ape ebe gowelao tanalamo da:tolamita ebe gowelaopino oso-goeogoeono ape keba kunula:ka: eba kunula, ebene iba:te ibino watamo kawokawo elawodubuno golodo kelekele inamabu pupulila. Ega:walo ibino dopo ega:walo balidi dubuno dopo ega:walo balidila,^e ⁸wiyasiya ibino eke ebe kamiyaleno ga:ga:ga:ga: eke keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ibino lalo ebe layonogaano lalola.^f ⁹Ebe siguniya ibino bodolo teta:mo gowelaopino auli negege inamabu pupulila ega:walo ibi tamuagopila, ebema: iba:te ibino tamuamo dowapata:lamitiya diyamo kawonomote ebo maigiti, sa:liyota-pe bilibilinomate oso-goeogoeo bilibilinomago gowelama: keba kunu ka:tolamitanake eba kunu.^g ¹⁰Ega:walo ebe siguniya etagopila, iyo, iba:te paibu sagana magumulo opo duliynomolo epatamo temeteme dikalaema:na: ebe temetemenom elawote ibino etolo ka:pola:lamenamene. ¹¹Ega:walo nanitabola, ibino kawo elawodubu ebe elawo nopodawanomo idila, wiyasiya ebe Godokono wokodawa:, ao, ebe Idoko Bobo Kawonomolo dilukuliona ebe kubakuba uliyanano namutudawala. Ebene mailo Yu epono tabamo Aba:donatela ega:walo Guliki epono tabamo Apoliyonatela, ebe mailono magumu ebe 'Kubanomamo Alukoledawala.'

¹²Umu numita:la:, kawokawo temetemenomom magumulo dopo tanalote a:peto, wiyasiya netewa temeteme tanalo epetapi ebe na:pa:!

Naba Sikisi Nopodawano Tutele Mole Tanalo

¹³Ebene nopodawa idite ebene tutele da:ka:moli, ebe sikisi tetema: edi. Ebe tetelo nale idawano tabo madodo ebe olowimo, ebe tabo madodote Godoko watidilono golodo patapatano ubuwomu netewa-netewa magumune pemaigi, ebe patapatate Godokono ololo apulo itana. ¹⁴Ebema: tabo madodote naba sikisi nopodawatamo ma kunu gi, "Yupala:itisi kawo kolomolo matuolamolelo dilukulina, a:ma:le ebe netewa-netewa nopopino ale palamililama:wete naimano iyaiya ubi tanalo osiyodilolema: nalibola:!"

¹⁵Ebema: piyate matuolamola:go Godokono tete demakopelenamiya, ebe netewa-netewa nopopiate ibino matuolamole magumune gito maimiya, iba:te epo bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya kanakapumi, idi kapiya kanakapumi, eba kunu ka:nowagelema:. Nanitabola, Godote ebe netewa-netewa nopopino woko osiyodilo tanaloma: kebe ulama ega:walo kebe sagana ega:walo

^d 9:5-6 Yauba 3:21; Yel 8:3 ^e 9:7 Yow 2:4 ^f 9:8 Yow 1:6 ^g 9:9 Yow 2:5

kebe egela iyalo dalomiya, iba:te ebe tetenomolo ebenu iyaiya ubi tanalo osiyodilolema: emaimiya.^h

¹⁶Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalo olopoligoa:no, nale tanalo idi ma kunu kuimo, gowelaopi dubu bilibilinomate ibino oso-goeogoeago ebo maimiya, ebenu nale ibino uwomu ma kunu olowimo, ebe uwomu ebe 200 miliya:nila. ¹⁷Ebe gowelaopi dubate auli negege inamabu pupulila, ebe negege magumulo epetapi ebe kalimakalimanomola, epetapi bubunomola, ega:walo epetapi ga:wiya:wiyanomola. Ebenu ebe dubuno oso-goeogoeono tanalo ma kunula, ibino wato ebe layono-gaano wato keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ibino tabo magumune ela mena temago ega:walo kuba nibonomote kapimiya maimiutiya. ¹⁸Ebema: oso-goeogoeono tabo magumune demaimiuti ebe netewa-kapiya kubakuba tanalamo iba:te opo duliomolo epo bilibilinomo ebo anakapulamiya, iyo, epo bilibilinomo magumulo, iba:te epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya kanakapumi, idi kapiya kanakapumi, eba kunu wageliya. ¹⁹Nanitabola, oso-goeogoeono elawote ibino tabolo ega:walo etolo na:polal:lameni, iyo, ibino etono elawote epatamo temeteme atumu a:kikalamiya mabu ibino eto ebe elawo kaluno wato keba kunula:ka: eba kunula.

²⁰Wiyasiya nale tanalo idi ma kunu kuimo, epo bilibilinomo magumulo piyate me kawokawo temetemenomono tanalone a:elaoa:no, iba:te ibino kubakuba woki iyakobi midilite Godotamo kolobila: Ma kunu iba:te ibino ida:da:li ega:walo kubakuba uliyana amamalatele tanalo ka:miyapa:, iyo, iba:te a:ka:tuwa: ibino kotamo iyaiya dosiyodilolenaka, ebe golodo ega:walo siliba ega:walo auli inamabu ida:da:li, ebe nokola ega:walo kewa ida:da:li, ebe balidi tamiolame ega:walo galo tamiolame ega:walo wapata:lamea: ida:da:li, iba:te ebe iyaiya ida:da:li amamalatele tanalo ka:miyapa:ⁱ ²¹Ega:walo iba:te Godotamo olobila:ma: ibino kuba osiyodilole tanalo epetapi atumu ka:miyapa:, ma kunu epo anakapulame tanalo ega:walo giwali osiyodilole tanalo, buwelemele pilo tanalo ega:walo epetapino inamabu pilo tanalo, iba:te ebe iyaiya kuba tanalo miyapama: ubia:noma: eda:iya.

Godokono Elawo Nopodawanomo Ega:walo Tabo Akulole Pepa Ibino Tanalo

10 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale elawo nopodawanomo idi Unu Duliomolone piwisigitalo ebo uimo. Molemabute ebenu wato anagogobeyamididigi, ega:walo ebenu ololo egelano pukuilame keba kunula:ka: eba kunula, ebenu ebete tobolono tema pulite, ebenu agowa ebe motono kawokawo alo netewa

^h 9:15 Awo 8:7-12 ⁱ 9:20 Awo 16:9,11; Oale 115:4-7; 135:15-17; Da:n 5:23

ela menago dowamotita keba kunula:ka: eba kunula. ²Ebe tetelo nale ebenu kotolo ditani ebe tabo alomole pepa kuimo. Ebene ebete opo duliyoumololo eba utitalo, ebenu tumudi apu agowa kewa: kolomamo a:putite ega:walo pele apu agowa gagale damelamo akoo:puti, ³ebete ebenu tabo madodo unamo adipatelo tabo ebo gi, layono-gaate elawo kawonomago keba kunu kopolenakole eba kunu. Ebene tobolono sebeni gewataole tanalate ebenu tabo eba wiyalo, ⁴nale ibino tabo olowite bukamo akulolema: dowagelimo, ebe tetelo tabo madodo idite Unu Duliyoumolone pemaigate na ma kunu panani, “Ao, tobolono sebeni gewataole tanalate degela, a:ma: bukamo akoakulola:la:! Ibino tabono tanalote waminalo nitanamene!”^j

⁵Ebene kewa: kolomamo ega:walo gagale damelamo da:puti, ebe elawo nopodawanomote ebenu tumudi apu koto Unu Duliyoumolamo eba adipatelo,^k ⁶ebete potele opo duliyoumolo ega:walo tobolo dosiyodiloliya ega:walo potele uwomua: tetelo dokolinamene ebe Kawo Igilodawano mailamo nani tabonomo ma kunu gi, “Makopele tete taula, olopoligo! ⁷Iyo, Godote iyalo tetelo dowaminiya, tete geyageyanomo petote ebe nopo ebenu woki awokalimipi wokopiatamo walone dawokalimiya, ebete ebe nopono iyaiya tanalo me tetelo kosiyodilolemene, mabu nanitabola, naba sebeni nopodawate ebenu tutele da:molemene, ebe tetelo ebe iyaiya tanalono maimio tanalo ebo kowagilimene.”^l

⁸Ebene dopamo Unu Duliyoumolone da:pemaigi, ebe atu tabo madodote natamo walo ma kunu ka:pi, “Kewa: kolomamo ega:walo gagale opamo da:puti, a:ma:le ebe nopodawatamo toawete ebenu kotolo ditana ebe tabo akulole pepa na:nelawa:.”

⁹Ebema: nale nopodawatamo tote pepa laema: ebe dananimo, ebe tetelo ebete natamo negi, “Modobola, a:ma: lawa:wete nena. Me pepate a:imano tabo magumulo golanomoma: keda:mene, molono gola keba kunula:ka: eba kunu, wiyasiya a:imano tepo magumulo kakanomoma: keda:mene.”^m

¹⁰Ebene nale pepa lawete denimo, nanitabola, naimano tabo magumulo molono golama: eda:te, wiyasiya dalopogimo tepo magumulo kakanomoma: ebo edi. ¹¹Ebe tetelo nopodawate na walo nakanani, “Modobola a:ma: walo ka:towawete epo epetapi bilibilinomatamo Godokono tabo na:nikiyawaonakiye. Iyo, ebenu ubi tanalodo kebe tanalate iba:tamo ega:walo ibino iyaiya opamo ega:walo ibino iyaiya tabo gela taneba epatamo ega:walo ibino iyaiya kawokawo elawodubatamo demaimioma:na; ebe iyaiya tanaloma: ibi na:nikiyawaolamenakiye.”

Godokono Nanitabo Tanalo Awokalimi Wokopi Netewa Ibino Tanalo

11 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Kawodawate motono geyageya modobutino gaubu

^j 10:4 Da:n 12:4,9 ^k 10:5 Totomu 32:40; Da:n 12:7 ^l 10:7 A:im 3:7 ^m 10:9 Isi 2:8; 3:1-3

natamo ikanamete ma kunu gi, “A:ma: toawete na Amamanateneno Iya Moto nemodobuta:wete, ega:walo ebe motolo ditana na watidiloneno patapata ka:nemodobuta:wete, ebene ebolo na damamanatenena a:ma:le ebe epo akoneka:la:mioliye.”² Wiyasiya a:ma:le na Amamanatene Motono kala magumulo ditana ebe bala apu akomodobuta:la:, mabu nale nanitabokobi midia:piatamo 42 sagana tetelo kikalaemamo, ebema: iba:te ebe tete geyageyadopolo na Amamanatene Motono bala apu ega:walo naimano Yelusalema kawo duliyomolo kawonomo ibino dowa magumulo agowamo eba mikitalo ibino kubakuba tanalo ebo kosiyodilolema:na.^o ³Ega:walo naimano tepo magumuno woki kawokalilaema: nale wokopi netewapiatamo elawo kikalaemamo, ebema: 42 sagana magumulo, me tete ebe 1,260 egela tetela, iba:te naimano tabo opo duliyomolo epatamo eba na:kiyawaolo, iba:te epono nanitabokobi midia: mabuma: ibino tepo temeteme awokalima: kubakuba kaliku ka:pupulima:na.”

⁴Nanitabola, Kawodawa Godoko ebe opo duliyomolo Namutudawala, ega:walo me ebene tabo kiyawaopi netewa ibi ebene ololo apulo delamota:na ebe olibi da:imi kewa netewala ega:walo alo netewala.^p ⁵Ebe mabuma: opo duliyomolo epate iba:tamo temeteme ikalaema: ubi diyatima:na:, wiyasiya ibino tabo magumune Godokono elate pemaigate iba:tamo da:dowaona ebe epo ebo kenalemene, iyo, piyate ibi netewapiatamo temeteme ikalaema: dowagelema:na:, Godote ibi ma kunu kanakapulaemene.^q ⁶Ebene me wokopi netewano tanalo ma kunula, iba:godolo elawo bitana ulama owo tanalo kodioboma:, ebema: tete geyageyanomolo iba:te Godokono tepo magumuno woki eba awokalilamenalo ulamate a:kowomene. Ega:walo iba:godolo elawo atumu ba:kitana, iba:te epono nio obo kalimanomoma: ka:midilima: ega:walo olalati tanalo epetapi bilibilinomamo nanitabokobi midia:pi kalukolema:, iyo, kebe tetelo iba:te ubi diyatinakoma:na: ebakobako iyaiya temeteme tanalo opo duliyomolo epatamo bikalamenakoma:na:.^r

⁷Wiyasiya iba:te Godokono tabo kiyawao woko nanitabolo dopoliyama:na:, ebe tetelo Iya Ololonomo Inamabu idite Idoko Bobo Kawonomo magumune podolote iba:go eba pegowelalo elawonomoma: eda:te ibi ebo kanakapulaemene.^s ⁸Ebene ebe elawo Inamabute ibino a:ela ape gito miyapate, iba:te epono kawo duliyomolonomo idino inamabu olowame bai tetenomolo gito ka:polamota:nama:na:. Ebe kawo duliyomolono magumu mailo ebe Sodomola ega:walo magumu mailo idi ebe Isipitila, dopamo epate ebe atu duliyomololo Kawodawa Ya:suko kewa olotolowalo eba tupuguimilo ebe atumu ebo anakapumiya.^t ⁹⁻¹⁰Ebene

ⁿ 11:1 Isi 40:3; Sek 2:1-2 ^o 11:2 Luk 21:24; Awo 13:5 ^p 11:4 Sek 4:3,11-14 ^q 11:5 2Sa:m 22:9; Oale 97:3 ^r 11:6 1Ela 17:1; Maimi 7:17-20; 1Sa:m 4:8 ^s 11:7 Da:n 7:21; Awo 12:17; 13:7; 17:8 ^t 11:8 Luk 13:34

iyaiya opo epo ega:walo iyaiya tama epo ega:walo iyaiya tabo gela taneba epo, ibi bilibilinomate Godokono wokopi netewano a:ela ape eba ulamelelamebo bobo magumamo alomoma: talena ebo kiyatilaema:na. Ega:walo ibi netewapino a:ela mabuma: opo duliynomololo dilukuliona ebe nanitabokobi midia:pi bilibilinomo magumulo epetapiate epetapiatamo nilakapo inamabu eba ikameteuitalo ibino kalakala kawonomamo kadipatema:na, iyo, ibino kalakala kawonomote kitanamene mabu tete geyageyadopolo ebe Godokono woki awokalimipi netewate iba:tamo temeteme ikalamenakiya.

¹¹Wiyasiya ibino kalakala tanalote netewa-kapiya egelamo itanate, ebene egela idi eba lawelo egela tuli tetelo ebo kolopoligomene. Iyo, nanitabola, ebe tetenomolo Godokono igilote ebene wokopi netewa magumamo popegate iba:te a:e magumune maimite, ebene opo duliynomolo epate ibi igilolo eba ulamelo kawo tolenomo ebo lawiya.⁴

¹²Ebene ibi netewapiago gowelaopima: deda:onamiya, ebe nanitabokobi midia:piate ibi eba ulamitalo, Godokono wokopi netewate ebene tabo madodo kawonomo Unu Duliynomolone pitalo ma kunu olowiya, “La: mamu na:podolala!” ebema: iba:te tobolono tema magumudo ebetamo ebo nodoliya.”¹³Ebene ebe tetenomolo mumulu kawonomote maigate, kawo duliynomolono 7,000 epate eba a:elaolo ibino moto bilibilinomo magumulo, epetapi teni magumulo idi kapiya kubanaki, idi kapiya kubanaki, motote eba kunu kubakubaiya. Ebe mabuma: piyate a:elaoa:no iba:te kawonomamo eba toletoleolo Unu Duliynomolono Godoko ebo walogiya.”^w

¹⁴Umu numita:la:, kawokawo temetemenomo magumulo netewa tanalate a:petoa, wiyasiya kapiya temeteme tanalo idi ebe na:pe!^x

Naba Sebeni Nopodawano Tutele Mole Tanalo

¹⁵Ebene nopodawa idite ebene tutele da:ka:moli, ebe sebeni tetema: edi. Ebema: ebe tetelo epetapiate Unu Duliynomololo ibino iyaiya tabo madodo unamo dowadipalatelya, na Yonete ibino tabo ma kunu olowimo, “Aimano Kawodawa Godoko ega:walo ebene Alibodawa Kelisoko, ibi netewapiate elawo kawonomo elawa:, ebema: me tetene wagilimite uwomua: tetelo ebe kapiyate opo kawonomono Kawo Elawodawama: beda:namene!”^y ¹⁶Ebe tetelo 24 watowatopiate Godokono ololo apulo kawokawo elawodubuno ilukuli bai unamo dilukuliya, iba:te ibino ilukuli bai miyapate ibino ololo Godokono agowa mabuamo eba alomolo ebe amatatelo ¹⁷ebo geliya,

“Kawodawa Elawonomo Godo, opo duliynomolo wagilimia:no

^u 11:11 Isi 37:5,10 ^v 11:12 2Ela 2:11 ^w 11:13 Awo 6:12; 16:18 ^x 11:14 Awo 9:12

^y 11:15 Maimi 15:18; Oale 10:16; Da:n 2:44; 7:14

a:ma: dopamo okolinamiyata,
 ega:walo a:ma: ka:lo nokolinata!
 Ale a:ma:tamo kalakala tabo adipatitama:,
 mabu a:ma: a:imano elawo kawonomo elawa:ta,
 ebene me tetene wagilimite
 a:ma: kapiyate Kawo Elawodawama: beda:nama:ta!
 18 Nanitabokobi midia:piate a:ma:tamo eba dowanonalo,
 a:ma: wiyasiya iba:tamo kawo dowanomo magumulo
 ebo maigata.
 Ebema: me tetela,
 a:ma:le a:elaopino tanalo kanagilamelelaema:ta,
 ega:walo me tetela,
 a:imano woki awokalimipi ega:walo wokopi epetapi,
 ibi bilibilinomate wadewade wiya a:ma:godone
 kuwatema:na:.
 Iyo, me tetela,
 piyate a:imano mailo unamo dadipatena
 ebe tuputupu epo bilibilinomo magumulo
 kawokawopi ega:walo egegepi atumu
 wadewade wiya a:ma:godone kuwatema:na:,
 ega:walo me tetela,
 piyate ibino kuba osiyodilole magumulo
 opo duliynomolo da:kubaimiya,
 a:ma:le ibi wiyasiya ka:kubailaema:ta.”^z

¹⁹Ebema: ebe tetelo Godoko Amamateno Iya Motote ebene Unu Duliynomololo da:ena, ebete ebe motono gigiyu gito a:iyamidi, ebene iyalo tetenomolo Godote ebene epo kowalubilinama: iba:tamo nopo diyatiya, na Yonete ebe nopono Talena Bokose moto gulo ebo uimo. Ega:walo ebe atu tetenomolo nokola kawokawonomo keba kunula:ka: ebako ulama kikopu ega:walo tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalo ega:walo mumulu kawonomo, ebe tanalate kapimiya maimiutiya.^a

Kamiyale Ega:walo Kalimakalima Atelalo Kawonomo Ibino Tanalo

12 ¹Ebe tetelo Godokono Unu Duliynomololo anoano tanalo kawonomo idite demaigi, na Yonete ebe tanalo ma kunu uimo, kamiyalet egele pulite ebene agowa netewa saganamo eba a:putilo, ebene Kawodawate ebe mabuma: 12 mawela:mo kawo elawodubuno kekelele inamabu osiyodilote, ebete ebe inamabu

^z 11:18 Oale 110:5; Lom 2:5; Awo 20:11-13; Oale 115:13 ^a 11:19 Yu Epo 9:4; Awo 8:5; 15:5; 16:21

kamiyaleno watamo ebo pulimi. ²Ebe kamiyale lamitula, ebema: ebete gudu alaima: temeteme kawonomo eba olowitalo ebo iiti.^b

³Ebene anoano tanalo idite Unu Duliyomololo ma kunu maigi, Kalimakalima Atelalo Kawonomo nale uimo, ebe teni kalitagonola ega:walo sebeni watagonola, ebene ebenu sebeni watolo sebeni kawokawo elawodubuno kelekele inamabute na:pola:meni.^c ⁴Nale ebe eba umitalo ebete tobolo ununo mawele bilibilinomo magumulo, epetapi netewa-kapiya magumulo idi kapiya ebenu etamo opamo pawotanaki, idi kapiya opamo pawotanaki, ibi eba kunu kubailami. Ebene kamiyaletete gudu alaima: dowageliti, Atelalo Kawonomote ebenu dopo apuamo ebo punuti, gudute menokono tepo magumune pawokalalo ebete gito kenama.^d

⁵Ebene ebe kamiyaletete dubu gudu alaimi. Nanitabola, walone tetelo ebe gudute opo duliyomolono iyaiya epo bilibilinomono Kawo Elawodawama: keda:mene, ebene piyate eba:go gowelaopima: deda:oma:na: ebete auli gaubamo ibi kubanu kalukolemene. Ebema: Atelalote ebe gudu nama: dowageliti, Godokono nopodawate ebenu igilo eba pa:mula:melo ebe pelawa:digate Unu Duliyomolamo magatate Godokono Kawo Elawodawano okoli bailo ebenu dopo apuamo gito nadipi.^e ⁶Ebe atu tetelo kamiyaletete Atelalono elawo magumune gito alauli, Godote ebenu igilo mula:ema: bulu opolo iyalo dosiyodiliya ebe opega baiamo, ebene ebete 1,260 egelamo ebolo eba nokolinalo Godote ebe wadenomamo ka:buiyatenatemene.

⁷Ebema: Godokono Unu Duliyomololo gowela tanalote demaigi, ebe tetelo Maikoloko ega:walo Godokono tuputupu nopopi epetapi iba:te Kawo Atelalonomo ega:walo ebenu nopopiago kubanu goweliya.^f

⁸Ebene gowela magumulo Maikoloiate wato kikopu delawiya, ebema: iba:te Atelalo ebenu nopopiago Unu Duliyomolone elawonomamo eba a:na:ma:latelelo, ⁹ibi bilibilinomo uwata:digate opamo gito piyalekiya. Nanitabola, Atelalo Kawonomo ebe opo duliyomolo wagilimi mabune kaluno ololamo dapawokaliya ebe dawala, ebenu mailo netewa ebe Kubadawala ega:walo Saitanatela, ebete opo duliyomolo epo bilibilinomo a:da: masigiolema: wagelena.^g

¹⁰Ebe tetelo na Yonete Unu Duliyomololo idawano tabo madodo kawonomo olowimo, ebete ma kunu gi, “Ka:lo Godokono igilo mula: tanalote opo duliyomolo epatamo a:pemaiga! Iyo, ebenu elawo ega:walo ebenu Alibodawa Kelisokono elawote awokala pe, mabu me tete ebe ebenu Kawo Elawodawama: eda: tetela! Nanitabola, aimano Godokono Kawo Elawodawama: eda: tanalote a:pemaiga, mabu ebenu ololo apulo

^b 12:2 Mai 4:10 ^c 12:3 Da:n 7:7 ^d 12:4 Da:n 8:10 ^e 12:5 Ais 7:14; 66:7; Oale 2:9; Awo 19:15 ^f 12:7 Yud 9 ^g 12:9 W Mabu 3:1,14; Luk 10:18; 22:31; Awo 20:2

kebe dawate dopamo idoko ega:walo egela bilibilinomolo a nanitabokobi midipi ekaki kuba osiyodilolepima: deka:minaki, ebete ebe Kubadawa Unu Duliynomolone a:peba:idili.^h ¹¹Ma kunu nanitabokobi midipiate ebe Kubadawano wato kikopu itamidamiya, mabu iba:te gowela magumulo ka:toletoleona: ibino nanitabokobi midi mabuma: ka:elaoma:, iyo, iba:te Godokono Wade Tabo da:kiyawaonaka ebe tabono nanitabo tanalamo ega:walo Sipi-goeo Da:pesono kalimamo elawonomoma: eda:ona. ¹²Ebe mabuma: la: piyate Unu Duliynomololo dilukuliawenama, modobola la: bilibilinomo nekalakalala! Wiyasiya la: epo ega:walo inamabu piyate opo duliynomololo ega:walo kewa: kolomolo dilukuliawenama, la: niyanialata mabu Kubadawate la:tamo a:piwisigi. Ebe iyatawala ebenu kuba osiyodilole tete gopowaima: neda:, ebema: ebete kawo dawanomo magumudo la:tamo a:pemaigi!ⁱ

¹³Ebene na Yonete me tanalo idi kuimo, Godote Atelalo Kawonomo opo duliynomolamo da:peba:idili, ebete ebe tanalo eba piyatawitalo, dubu gudu dalaimi ebe kamiyale elawamo ebo a:na:ma:ti ebe ka:na:kubaima:. ¹⁴Ebema: ebe tetelo Godote wali kawonomono tamu netewa kamiyaletamo ikami, ebete Atelalo atepate bulu opamo eba na:wa:lubialo ebenu igilo mula: bai ebo ka:nuima:. Ebene kamiyaletate ebolo eba nokolinalo, Godokono igilo mula: tanalote ebegodolo netewa-kapiya ulamamo eba itanalo, ulama idi delaemene ebe ulamano tetenomamo ebo ka:nemaigamene.^j

¹⁵Ebene kamiyaleno alaula: magumulo Atelalote ebe eba a:na:ma:talo, ebenu tabo magumune ulama obo kawonomote pemaigi ebe kamiyale lawa:digate ebenu igilo mula: baine gito katama:, ¹⁶wiyasiya Godote kamiyaletamo walubi tanalo eba palibolo, damelate a:ka:tuwa: da:bolegali ebe tetelo damelate Atelalono tabone da:pemaigi ebe obo kawonomo gito imugudiamidi. ¹⁷Ebe mabuma: Atelalote kamiyaletamo kawonomamo da:dowi, wiyasiya ebete ebe atepate gito ti ebenu gudi epetapiago ka:negowelanama:, ebe gudi ebe piyate Godokono totomu tabamo da:tudila:ona ega:walo Ya:suko mabuma: nani tabo da:kiyawaona ebe epola. Ebe tetelo ebe Atelalo Kawonomote tote opo duliynomolono kewa: kolomo balalo ebo nutiti.^k

Iya Ololonomo Inamabuno Tanalo

13 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Iya Ololonomo Inamabu kewa: kolomo magumune pemaigitalo ebo uimo. Ebe sebeni watagonola ega:walo teni kalitagonola, ebenu ebenu teni kalitalo teni kawokawo elawodubuno kekele

^h 12:10 Yauba 1:11; Sek 3:1 ⁱ 12:12 Ais 44:23; 49:13 ^j 12:14 Da:n 7:25; 12:7

^k 12:17 Awo 11:7

inamabute na:pola:lameni, ega:walo ebete ebenu sebeni watamo Godoko malogoma: mailo iyalo akuloliya.¹ ²Ebe Inamabuno ololo ma kunula, ebenu ape ebe elawo tumu pusino apela, ega:walo ebenu agowa ebe kawo elawo gaano agowala, ega:walo ebenu tabo ebe elawo layono-gaano tabola. Ebenu Atelalo Kawonomote ebenu elawo kawonomo Iya Ololonomo Inamabutamo gito ikami, ebe kapiyate opo kawonomolo kawo elawodubuma: keda:nama.^m ³Ebenu nale ebenu wato idilo a:e bugomote ditameni ebo uimo, ebete ebe bugomo gowela magumulo lawi, wiyasiya ebe a:e tanalote ebegodolo olopoligote ebenu watote wadekobi walo gito kolowi, ebe mabuma: opo duliynomolo epo bilibilinomate anoanolo Iya Ololonomo Inamabu kalakalago ebo waloma:tiya.ⁿ ⁴Ebe atu tetelo epate Atelalo ebo amamatiya mabu ebete ebenu elawo Iya Ololonomo Inamabutamo nanitabolo ikami, ega:walo iba:te Iya Ololonomo Inamabu atumu eba kamamatelo ma kunu geliya, “Iya Ololonomo Inamabuno elawo beda: kawonomola:ka! Nanitabola, lumagino elawo modoboa: me Inamabuago gowelama:!”

⁵Ebenu Godote 42 sagana Iya Ololonomo Inamabutamo ikami, ebete opo duliynomololo elawodawama: eba eda:nalo ebe a:ka:tuwa: ebe walogolo Godoko ebo kemalogoma:.^o ⁶Ebenu: Iya Ololonomo Inamabute eba kunu wageli, ebete Godoko eba malogolo ebenu mailono tanaloma: ega:walo ebenu Okoli Baino tanaloma: ega:walo Unu Duliynomololo dilukuliona ebe epono tanaloma: kubakuba tabo ebo kiyawai. ⁷Ebe atu tetelo Godote ebetamo tete ikami ebete nanitabokobi midipiago eba gowelalo ibi ka:kubailaema:, ebe mabuma: ebete opo kawonomolo elawodawama: eba eda:nalo, iyaiya tama epo ega:walo iyaiya tabo gela taneba epo ega:walo iyaiya opo epo ibi bilibilinomate ebetamo ka:tudila:oma:na.^p ⁸Ebenu: opo kawonomolo dilukuliona ebe epate Iya Ololonomo Inamabu ebo kamamatema:na:, wiyasiya Godote opo duliynomolo osiyodiloa:no dopamo kebe epono mailo Sipi-goeo Da:pesono Igilo Bukamo dakulolelamiya ebe epo kapiyate ebe akamamatema:na:, ebe Sipi-goeo Da:peso ebe kubakubapiate danakapumiya ebe dawala.^q

⁹Ebenu Godote negi, “Galagodawa, a:ma: me tabo wadenomamo nolowia! ¹⁰Naimano nanitabokobi midipi magumulo nale kebe lumagitamo ubi diyatimo epetapiate ebe idoko motamo gito naliboma:, iba:te ebe lumagi ebamo nanitabolo kanaliboma:na:, ega:walo na kebe lumagitamo ubi diyatimo epetapiate ebe gowelaono gila:mo anakapuima:, iba:te ebe gowelaono gila:mo nanitabolo kanakapuima:na:. Ebe mabuma: naimano epate ebakobako temeteme duwatema:na:, modobola iba:te ibino nanitabokobi midi magumulo kodakodalo eba lamota:onalo elawoa:noma: akoeda:oala:.”

¹ 13:1 Awo 12:3; 17:3,7-12 ^m 13:2 Da:n 7:4-6 ⁿ 13:3 Awo 17:8 ^o 13:5 Da:n 7:8,25; 11:36; Awo 11:2 ^p 13:7 Awo 11:7 ^q 13:8 Oale 69:28; Awo 17:8; 20:12,15; 21:27

Iya Ololonomo Inamabu Idino Tanalo

¹¹ Ebene nale Iya Ololonomo Inamabu idite damela magumune podolutalo ebo uimo, ebe netewa kalita ka:ma: demaimimita ebako dabi sipi-goeo da:peso keba kunula:ka: eba kunula, wiyasiya ebenu tabo madodo ebe elawonomo atelalono tabo madodola. ¹² Ebene ebe Inamabute dopamo demaigi ebe Iya Ololonomo Inamabu idino dopo apulo eba utitalo elawo ebegodone ebo lawi, opo duliomololo dilukuliona ebe epo bilibilinomate ebenu tabamo ka:tudila:oma:. Ebema: me gabodo ebete epo kawonomamo anali iba:te dopo Inamabu kamamatema:, ebe dopo Inamabu ebe a:e bugomote eba itamenalo wadekobi walo da:kolowi ebe Inamabula.

¹³ Wiyasiya walone demaigi ebe Iya Ololonomo Inamabu idino tanalo ma kunula, ebe kawokawo anoano tanalo osiyodiloleadawala, ebema: ebete epo bilibilinomono ololo apulo ela menago tobolo unune opo duliomolamo gito powauti.⁷ ¹⁴ Nanitabola, Godote tete ebetamo ikami ebete dopo Iya Ololonomo Inamabuno dopo apulo makomako anoano tanalo kosiyodilolema:, ebema: me anoano osiyodilole magumulo ebete epo bilibilinomo a:da: eba masigiolele ebete ibi kawiya ebo anali, iba:te dopo Inamabuno ololo keba kunula:ka: ebako ida:da:li kosiyodiloma:. Ebe ubila epate ebe dopo Inamabu eba amamatelo ebenu mailo unamo kadipatema:, mabu idite gowelaono gila:mo ebe a:e bugomagoma: da:midi ebe wiyasiya ka:ea:⁸ ¹⁵ Ebe tetelo Godote modoboma: degi, walone demaigi ebe Inamabute elawo ebo lawi, epate kebe inamabu ibino kotamo dosiyodiliya ebe ida:da:litamo igilo kikaema:. Ebe mabuma: dopo Iya Ololonomo Inamabuno ida:da:lite eba igilonalo, ebete opo duliomolo epatamo tabo kiyawao dowagilimi ibi ma kunu anali, piyate ebe amamatea:no modobola epetapiate ibi gito nanakapulaema:na:.

¹⁶ Ebene egege ega:walo kawokawo epo, inamabu bilibila:gopi ega:walo inamabua:pi, piyate wiya: woko dosiyodilona ega:walo piyate mani woko dosiyodolona, ebe epo bilibilinomatamo me Iya Ololonomo Inamabute totomu ikalami iba:te ebenu pukala ibino tumudi apu kotolo o wato kalilo kuwatema:⁹ ¹⁷⁻¹⁸ Ebe tetelo epo bilibilinomo magumulo piyate ebenu pukala uwatea:no, ibi kubailaema: ebete epetapiatamo talena iyatilami, iba:te olowame magumulo ebe epatamo nao inamabu ega:walo mani a:kikalaema:na:. Ebema: la: piyate me buka tabo dolowiawitama, la: niyatawala: me Iya Ololonomo Inamabuno pukala ebe ebenu nabala, iyo, ebe nabano magumu ebe ebenu mailola. Ebema: modobola la: magumulo mulodawate ebenu wade wokiamo me nabano magumu nelaemene, mabu nanitabola, 666 naba ebe Iya Ololonomo Inamabuno nabala.

⁷ 13:13 Yel 15:2; 43:11; Awo 14:12 ⁸ 13:13-14 Ma:t 24:24; 1Ela 18:24-39; Awo 19:20

⁹ 13:16-18 Awo 14:9-11; 16:2; 20:4

Sipi-goeo Da:peso Ega:walo Ebena Epo Ibino Tanalo

14 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Yelusalema kawo duliyoumolono unu damelalo" Sipi-goeo Da:pesote ebena 144 taoseni epago lamota:onalo ebo ulaimo. Nanitabola, ebe epono wato kaliamo ebete ebena mailo ega:walo ebena Nabiwino mailo iyalo akuloliya. ²Ebena Godokono Unu Duliyoumolone da:pi, nale tabo madodo idi ebo olowimo, ebe tabo madodo ebe elawonomola, obo kawonomono diyamo ega:walo tobolono gewata diyamo keba kunula:ka: eba kunula, wiyasiya nale walo da:kemalagidilimo ebe tabo wadenoma: gimo, epate begube kapimiya keba kunu ka:modonake eba kunu." ³Ebe tetelo nale 144 taoseni nanitabokobi midipino tanalo ma kunu uimo, iba:te Godokono Kawo Elawodawano okoli baino dopo apulo ega:walo ebena netewanetewa Nopopi Iyanomono ololo apulo ega:walo 24 Watowatopino ololo apulo eba lamota:onalo oli oale alapiya. Nanitabola, opo duliyoumolo epo bilibilinomo magumulo ebe 144 taoseni epo kapiyate ebe oli oale alapioma: modobola, mabu Kawodawate ibino igilo wiyaote Saitanakono idoko motone ebo wagailiya." ⁴Me epo ebe kebe dubate ibi a:ka:tuwa: ibino ape talenama: eba midililo kamiyala:go kapiyama: keda:onakia: me ebe dubula, iyo, iba:te kamiyale kuwatoliya:. Ebema: nanitabola, Sipi-goeo Da:pesote kebamo da:tonako iba:te ebe ebamo gito waloma:tanaka, mabu ebete opo duliyoumolo epo bilibilinomo magumulo kebe epo Saitanakono idoko motone dowagailiya ebe epo me ebe epola. Iyo, ebe ega:walo Godoko ibi netewapino wade palinomono dopo nao inamabu keba kunula:ka:, me 144 taoseni epo ibi eba kunula, ⁵ibino tabo magumulo a:da: elemasigi tanalo puliyanomola, ega:walo ibino osiyodilole magumulo ibi tuptupunomoma: eba eda:olo kuba idite iba:godolo kitana:.

Godokono Netewa-kapiya Nopopino Tabo Gela Tanalo

⁶Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Godokono nopodawa idite tobolo unudo a:wa:lubitale ebo uimo, ebe Godokono uwomua: teteno Wade Tabo atedawala. Ebema: piyate iyaiya opolo ega:walo iyaiya tama epo magumulo ega:walo iyaiya tabo gela taneba magumulo dilukuliona, ebe epo bilibilinomatamo me nopodawate Godokono tabo ka:na:kiyawaomene. ⁷Ebena ebete kawonomamo negi, "Modobola la: bilibilinomo Godoko tolemelo ebe unamo nadipata:la:, mabu tete a:pe ebete opo duliyoumolo epono

" Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa, Yelusalema duliyoumolono mailo idi ebe Sayonola. ^v 14:2 Awo 1:15; 19:6 ^w 14:3 Ais 42:10; Awo 5:9; 7:4

tanalo bilibilinomo kanagilamelelaema. Modobola la: bilibilinomo ebe namamata:la:, mabu opo duliomolo ega:walo tobolo unu, kewa: kawokawo kolomo ega:walo gito peka:ka:liyaole obo egege, ebe me tanalo bilibilinomo Osiyodilole dawala.”

⁸Ebene me dopo nopodawano tabote dolopoligi, ebe tetelo nale idawano tabo ma kunu kolowimo, “Ba:baloni duliomolo kawonomo niyala! Dopamo ebene epate ibino kateneno iyaiya kuba ubi tanalamo epo epetapi bilibilinomo ebo kubailamenakiya, lumagite gamoda obo iditamo ikamelo keba kunu ka:kubaiminakole eba kunu. Nanitabola, dopamo tetelo epate negelanakiya ebe kawo duliomolo elawonomola, wiyasiya me tetelo Godokono dowa magumulo ebe a:kubadiga!”^x

⁹Ebene me nopodawano tabote dolopoligi, ebe tetelo nale idawano tabo ebe kolowimo, ebe netewa-kapiya tete dawama: dedi ebe dawala. Ebete tabo kawonomamo ma kunu gi, “Potele Iya Ololonomo Inamabuno pukala ebene wato kalilo o kotolo lawete ebe Inamabuno ida:da:li damamatemene,^y ¹⁰Godote ebe lumagitamo ebene kawo dawanomo kalili nanitabola kikaemene, ebete ebene nio magumulo dopoliyamene ebene tanalo gito ka:kubadigama:. Nanitabola, ebene kuba osiyodilole mabuma: ebe lumagite Sipi-goeo Da:peso ega:walo ebene wade-talena nopopino ololo apulo kawokawo temeteme kuwatemene, mabu ebete elawo elanomo magumulo ega:walo kuba nibonomo maiga magumulo ebo ka:na:lutamene.^z ¹¹Ebema: ebete kebolo ka:lutamene ebe Ela Opono temate ununomamo eba odololo, egela ega:walo idoko bilibilinomolo ela ami tete da:pesonomo a:kuimene, iyo, ebete Iya Ololonomo Inamabu ebene ida:da:liago eba amamatelalenalo ebene mailono pukala ebene ape unulo kalakalago delawi, ebe mabuma: ebete kawokawo temeteme magumulo uwomua: tetelo bokolinamene.”^a

¹²Me ebe mabuma: na Yonete gemo, piyate Godokono totomu tabamo tudila:o mabuma: temeteme duwatema:na:, modobola iba:te Ya:suko nanitabokobi midi magumulo kodakodalo eba lamota:onalalo elawoa:noma: akoeda:oala.^b

¹³Ebene tabo madodo idi Unu Duliomolone da:pi nale ma kunu olowimo, “A:ma: naimano tabo bukamo ma kunu nakulola:, me tetene wagilimite uwomu egela teta:mo nemaiga, piyate Kawodawa Ya:suko nanitabokobi midi mabuma: da:elaoma:na:, iba:te nekalakalaoma:na:!”

Ebene Godokono Uliyanate natamo tabo ma kunu kiyawai, “Nanitabola, iba:te kawonomamo kekalakalaoma:na:! Iba:te natamo kebe mibomibo woko dosiyodilolenakiya ebe woko magumune wadewade nolo

^x 14:8 Ais 21:9; Yel 51:7,8; Awo 17:2; 18:2,3 ^y 14:9 Awo 13:12-17 ^z 14:10 W Mabu 19:24; Oale 75:8; Ais 51:17,22; Yel 25:15-16; Isi 38:22; Awo 16:19; 20:10; 21:8 ^a 14:11 Ais 34:10

^b 14:12 Awo 13:10

da:ima:te a:pemaimionakiya, ebema: iba:te ebe woko magumune wade ela kamioma:na:.”

Godote Opo Duliyomolo Epono Tanalo Anagilamelelame Tanalo

¹⁴Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale naimano dopo apulo Kawodawate tobolono keyakeya tema unulo lutalo ebo uimo. Ebe Kawodawano ape opo lumagino ape keba kunula:ka: eba kunula, ega:walo ebete ebene watamo kawo elawodubuno golodo kekeleke inamabu pulite ebene kotolo witi-laiso otoleno ilo gilite itameni.^c ¹⁵Ebene Godokono Unu Duliyomololo ditana ebe Amamateno Iya Moto magumune nopodawa idite pemaigate, tema unulo da:luti ebe Kawodawatamo kawonomamo na:pegi, “Tete a:pe! Modobola a:ma: a:imano gila:mo opo duliyomolono witi-laiso bilibilinomo notola:, mabu ebe inamabuate nanitabonomolo a:kodakodaiya!” ¹⁶Ebema: potele tema unulo da:luti ebe Kawodawate ebene witi-laiso otoleno gili adipatete opo duliyomolodo dapatanati ebe inamabu bilibilinomo otolete gito uwatoli.

¹⁷Ebene Godoko Amamateno Iya Moto magumune nopodawa idite da:pemaigi, ebene kotolo gala:ipi da:imi tapiono ilo gilite itameni. ¹⁸Ebe tetelo Godoko watidilono patapata tamene ebene nopodawa idite ka:pemaigi, ebe Godotamo kalimagono ikameono ela namutudawala. Ebene ebete gala:ipi da:imi tapiono gila:godawatamo kawonomamo negi, “Opo duliyomolono pali kawonomolo gala:ipi da:ima:te nanitabonomolo a:gumigumiya! Ebema: modobola a:ma: a:imano gila:mo ebe da:imi bilibilinomo netapia!”^d ¹⁹Ebema: gila:godawate ebene gili da:midai, ebete opo duliyomolono palino gala:ipi da:imi bilibilinomo tapiote Godote dopamo kawonomamo dobobiya ebe da:imi ii egedioleno nokola bobo magumamo gito niyaleki, mabu ebe bobolo Godote kuba osiyodilolepiatamo ebene kawo dowanomo kawokalimene. ²⁰Ebene Godokono Yelusalema kawo duliyomolo niyakabolo ebene wokopiate ebe gala:ipi da:imi bilibilinomo agowamo eba mikitaolelo, ibino ape magumune kalimakalima obonomote kalima keba kunula:ka: eba kunu kawonomamo peka:ka:liti. Ebe tetelo ebe obono kulukulu ebe kolomo da:pesono kulukulu keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebe obote oso-goeono wato teta:mo eba nodololo 300 kilomitama: eda:te ebo neka:ka:li.^e

Godote Uwomu Sebeni Kawokawo Temeteme Opo Duliyomolamo Dapalibolemene Ebe Tanalo

15 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Godokono Unu Duliyomololo anoano

^c 14:14 Da:n 7:13 ^d 14:18 Yow 3:13 ^e 14:20 Ais 63:3; Awo 19:15

tanalo kawonomo idi ma kunu uimo, ebene sebeni nopopiate opo duliyoumolo epatamo sebeni kawokawo temeteme tanalo kikalaema: ebolo lamota:oniya. Nanitabola, iba:te uwomu tetenomolo opo duliyoumolamo ebe temeteme tanalo palibole dolopoligomene, ebe tetelo Godokono dowa tanalo kawonomote atumu kolopoligomene.

²Ebene nale a:la:uli obo paka: kawonomote ditani ebo uimo, ebe magumune mole a:la:uwa:mida tanalate maimiya, ela keba kunula:ka: eba kunula. Ega:walo ebe obo paka: niyakabolo delamota:oniya, nale ebe nanitabokobi midipiate Godokono begube ibino kotolo pola:lamenalo kulaimo, ebe epo ibi piyate Iya Ololonomo Inamabuno wato kikopu delawiya ebe tuputupupila, iyo, iba:te gowelao magumulo ebe Inamabuno ololo ida:da:li ega:walo ebene mailono 666 naba a:kubailamiya. ³Ebema: Mosesete kebe oale ebene woko namatudawa Godoko amamatema: dosiyodiliya, ebe oale ebe atumu Sipi-goeo Da:pesono oalela, ebe tuputupupiate ebe oale eba alapiolo ma kunu geliya,

“Godo, a:ma: Kawodawa Elawonomolata!

A:ma:le kebe kawokawo tanalo dosiyodilola:wena^f
ebe tanalo anoanoibinomola!

A:ma: kapiya ebe uwomua: teteno Kawo Elawodawalata!

A:imano osiyodilole gabo

ebe tuputupunomola ega:walo nanitabonomola!

⁴O Kawodawa, a:ma: kapiyate Wade-talena Dawama: eda:nata,

ebema: epo bilibilinomate a:ma: tolemelo

a:imano mailo unamo badipatenakoma:na:!

Iyo, a:imano tuputupu osiyodilole tanalo

opo duliyoumolo epatamo awokalilamiya,

ebema: iyaiya opo epo bilibilinomate

a:ma: amamatema: ka:pelamolema:na:!”^g

⁵Ebene ebe tanalo dolopoligi, Godokono sipi-goeo tama awokowiamida Talena Motote Yu epono ewoniagodolo da:enami, ebe Moto nale Unu Duliyoumololo ma kunu uimo, ebe Moto tetenomolo ditana ebe Talena Bainomo Godote gito a:iyamidi.^h ⁶Ebema: piyagodolo elawo ditani sebeni kawokawo temeteme opo duliyoumolamo kapalibolema:, ebe sebeni nopopiate Talena Moto gune ebo pemaimiya, ibi keyakeyanomo wadewade kaliku pupulila, ega:walo ibino bodolo tetelo da:pola:lameni ebe gabigabi ebe wiya kawokawonomo inamabula. ⁷Ebene Godokono netewa-netewa Nopopi Iyanomo magumune kapiya idite me sebeni nopopiatamo pemaigate iba:tamo sebeni golodo kalili gito pikalami, ebe kalili ebe uwomua: tetelo digilona ebe Kawodawa Godokono dowa tanalo kawonomamo tabokailamela. ⁸Ebe tetelo Godokono kawo

^f 15:3 Maimi 15:1; Oale 139:14; 145:17 ^g 15:4 Yel 10:6-7; Oale 86:9 ^h 15:5 Maimi 38:21

alonomo ega:walo ebena elawote ebena Talena Moto eba tabokaimilo temate kawonomamo ebo odoli, ebema: nanitabola, sebeni nopopiate opo duliyoumolamo kawokawo temeteme dapalibolema:na, ebe woko iba:godolo opoliya:no idawate ebe Talena Moto guamo opegama: a:ka:modobomene.ⁱ

Godokono Kawo Dowanomo Tanalono Sebeni Kalilino Tanalo

16 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Godokono Talena Motone tabo madodote sebeni nopopiatamo kawonomamo degi nale ma kunu olowimo, “La: tolama:wete Godokono kawo dowanomo tanalono sebeni kalili opo duliyoumolo epatamo na:nowadipapalamiala:!”

²Ebema: dopo nopodawanomote tote ebena kalili opo duliyoumolamo danadipani, ebe tetelo piyate Iya Ololonomo Inamabu amamatelo ebena pukala ibino apelo delawiya, ebe epono apene kawokawo kaniate eba maimiolo ibino temeteme kawonomoma: ebo eda:olami.^j

³Ebene nopodawa idite ebena kalili opo duliyoumolono kewa: kolomamo danadipani, ebe netewa kalilima: eba eda:lo kewa: kolomono obote a:e lumagino kalimama: eda:te, ebe obo magumulo digilona ebe inamabu bilibilinomate gito a:elaiya.^k

⁴Ebene nopodawa idite ebena kalili opo duliyoumolono iyaiya kolomo tuli ega:walo obo guli unamo danadipani, ebe netewa-kapiya kalilima: eba eda:lo epono nio obote kalimanomoma: ebo eda:olami. ⁵Ebema: opo kawonomono obo watodawama: deda:na, ebe nopodawate tabo Kawodawatamo degi, na Yonete ma kunu olowimo, “Wade-talena Dawa, opo wagilimia:no a:ma: dopamo okolinamiyata, ega:walo me tetelo a:ma: nokolinata! Nanitabola, a:imano elawo magumulo opo duliyoumolo epatamo kebe iyaiya tanalo dosiyodilola:wa: ebe tanalo tuputupunomola, ⁶mabu iba:te a:imano woki awokalimipi ega:walo nanitabokobi midipi epetapi eba anakapulamelolo ibino kalimate opamo eka:ka:liyaolamiya. Ebe mabuma: a:ma:le iba:tamo kalima ikalama:ta, iyo, iba:te da:nioma:na: ibino kuba osiyodilole mabuma: modobo wiya ebo kuwatema:na:.”

⁷Ebene piyate dopamo Ya:suko mabuma: da:elaiya, nale ebe epono tabo madodote Godoko watidilono patapata magumune demaigi ma kunu olowimo, “Godo, a:ma: Kawodawa Elawonomolata! A:imano osiyodilole tanalo tuputupuibinomola!”^l

⁸Ebene nopodawa idite ebena kalili egela unamo danadipani, ebe netewa-netewa kalilima: eba eda:lo egelate enaenanomoma: eda:lo opo duliyoumolo epatamo temeteme kawonomo ebo ikalami. ⁹Ebema: iba:te

ⁱ 15:8 1Ela 8:10-11; Ais 6:4 ^j 16:2 Maimi 9:10; Awo 13:12-17 ^k 16:3-4 Maimi 7:17-21

^l 16:7 Oale 19:9; Awo 15:3

egelano kawo temeteme magumulo eba ilukulinalo ebo iyatawaiya, ibino iyaiya kawokawo temeteme tanalate Godogodone pemaimiya. Ebe mabuma: iba:te dowa magumulo ebena mailoma: kubakuba tabo kiyawaiya, wiyasiya ibi ubia:nola ibino kuba osiyodilole magumune ebetamo olobila:ote ebe kowalogoma:^m

¹⁰⁻¹¹ Ebene nopodawa idite ebena kalili Iya Ololonomo Inamabuno kawo elawodubuno okoli baiamo danadipani, ebe paibu kalilima: edi. Ebema: ebe Kubadawano opote idokonoma: dedi, ebe tetelo opo duliyomolo epono kawokawo kanino temeteme mabuma: iba:te ibino mena eba aluwataolelo, Unu Duliyomololo dokolina ebe Kawodawa Godokono tanaloma: kubakuba tabonomo gelate, iba:te ubia:noma: ebo eda:iya ibino kuba osiyodilole tanalone ebetamo olobila:ma:ⁿ

¹² Ebene nopodawa idite ebena kalili Yupala:itisi kawo kolomo tuli unamo danadipani, ebe sikisi kalilima: eba eda:lo ebe tulino obote a:pa:enomo gito a:pa:i. Ebe mabuma: egelate da:pemaiganako eba apulo dilukuliona, kawokawo elawodubu epetapiate ebe kawo tulino gagale damelado pelamiya opo duliyomolo epo epetapiago ka:pa:gowelaoma:^o

¹³ Ebe tetelo na Yonete kubakuba uliyana netewa-kapiyate talotalono ololamo eba maimiutalo ebo ulaimo, idite Atelalo Kawonomono tabo magumune pemaigate, ega:walo idite Iya Ololonomo Inamabuno tabo magumune ka:pemaigate, ega:walo idite Godokono mailamo A:da: Elemasigi Tabo Kiyawaodawano tabo magumune akopemaigi. ¹⁴ Nanitabola, ibi Saitanakono kubakuba uliyana epetapila. Iyo, iba:godolo ebena elawote itana ebena anoano tanalo kosiyodilolema:, ebema: iba:te opo duliyomolo kawonomamo ka:tolaema:na:, iyaiya opono kawokawo elawodubu bilibilinomo kapiya baiamo magaelete, iba:te Elawodawanomo Godokono Kawo Egelalo epetapiate epetapiago ka:gowelaoma:^p

¹⁵ Ebe mabuma: Kawodawa Ya:sute ebena epatamo ma kunu gita, “Umu numita:la! La:le iyatawa: tetelo nale la:tamo ka:pemamo, pilo dubute epono inamabu uwatema: keba kunu ka:penakole eba kunu. Ebema: potele naimano pe tanaloma: olowiolo dokolina ebete nekalakalamene, mabu pilo dawate ebena wadewade kaliku a:kuwatemene, ebena ebete epono ololo apulo kikopiya a:kepata:mene.”^q

¹⁶ Ebe tetelo Saitanakono netewa-kapiya kubakuba uliyanate opo duliyomolo epono kawokawo elawodubu bilibilinomo ibino gowelao baiamo gito magaeliya, ebe opono mailo Yu epono tabamo Amagedonela.^r

¹⁷ Ebene nopodawa idite ebena kalili tobolo unamo danadipani, ebe sebeni kalilima: edi. Ebema: Godoko Amamateno Iya Motolo ditana,

^m 16:9 Awo 9:20-21 ⁿ 16:10-11 Maimi 10:22; Ais 8:21-22 ^o 16:12 Ais 11:15

^p 16:14 Awo 19:19 ^q 16:15 Ma:t 24:43-44; Awo 3:3 ^r 16:16 Sek 12:11

ebe Kawo Elawodawano okoli baine tabo madodote kawonomamo ma kunu gi, “Taula, naimano woko olopoligo!”¹⁸ Ebe tetelo tobolono iyaiya gewataole tanalo ega:walo mole a:la:uwa:midaole tanalate maimiya, ebene mumulu kawonomote opo duliynomolamo pi. Nanitabola, Godote epo osiyodilolete ibi opo duliynomolamo dalomiya, ebe tetene wagilimite me teta:mo pemaiga, iba:te ebako mumulu kuminakia: mabu ebe mumulu elawonomola.^s ¹⁹Ebe mabuma: Ba:baloni kawo duliynomolote netewakapiya teta:mo iyaiya bolaliyaolete, ebene opo epetapino kawokawo duliynomolate atumu gito ka:kubakubaiya. Eba kunu Godote Ba:baloni duliynomolo epono kawokawo kuba osiyodilole tanalo eba malagidilolele, ebete wiya iba:tamo gito ikalami, iyo, ibi bilibilinomate Godokono kawo dowo tanalonomono kalili eba niolo ebo opoliyadigiya.^t ²⁰Ebene opo duliynomolo kawonomono damela unununomo bilibilinomate olopoligonomo eba olopoligolo, atu tetelo kewa: kolomolo da:pola:na ebe iyaiya mamoko opo bilibilinomate obo magumamo gito loluadigaiya.^u ²¹Ega:walo kawokawo nokola keba kunula:ka: ebako ulama kikopuate opo duliynomolo epatamo kawonomamo tobolo unune dowi, ebe ulama kikopuno mibo ebe 50 kilogalamala. Nanitabola, ebe iya ulamanomono mabuma: epono temetemete kubanomoma: eba eda:lo, iba:te dowaoete Godokono tanaloma: kubakuba tabo ebo geliya.^v

Dubu Bilibili Kamiyale Ega:walo Iya Ololonomo Inamabu Ibino Tanalo

17 ¹Ebe tetelo Godokono kawo dowanomo kalila:go nopopi sebeni magumulo idite na Yonetamo pete natamo tabo ma kunu pegi, “A:ma:le tanalo idi uima: mamo na:pa:. Nale a:ma: kiyatuimamota, Godote Dubu Bilibili Kamiyaletamo ebene kuba wiya keba kunu na:kikaemene. Ebe Kamiyaleno tanalo a:ma: na:puma:, ebe epate kawokawo kolomo tuli iyaiya tametamelo dosiyodiliya ebe kawonomo amama duliynomolola.”^w ²Nanitabola, opo duliynomolono kawokawo elawodubate ebe Kamiyaletamo pelamenakiya, iyaiya tetelo iba:te eba:go kapiyama: eba peda:onalo ibino kateneno kubakuba ubi tanalo ebo ka:posiyodilolenakoma:. Iyo, opo duliynomolo epate eba:go kapiyama: da:peda:onakiya iba:te ebo daedaleonakiya, dubate gamoda kawonomamo da:nionaka eba kunu.”^x

³Ebene nopodawate Godokono Uliyanano elawamo na bulu opamo demagatani, ebe tetelo nale ebe Kamiyalete Kalimakalima Iyanomo Inamabuno unulo okolitalo ebo nuimo. Ebe Kalimakalima Inamabuno tanalo ma kunula, ebe sebeni watagonola ega:walo teni kalitagonola, ega:walo ebete ebene ape unamo Godoko malogoma: mailo bilibilinomo

^s 16:18 Awo 4:5; 8:5 ^t 16:19 Awo 14:10 ^u 16:20 Awo 6:14 ^v 16:21 Maimi 9:23-24; Awo 11:19 ^w 17:1 Yel 51:12-13 ^x 17:2 Ais 23:17; Yel 51:7; Awo 14:8

iyalo akuloliya.^y ⁴Ebene ebe unulo dokoliti ebe Kamiyale kalimakalima kaliku pupulila, kawo elawo kamiyaletе inamabu keba kunu ka:pupulionakole eba kunu, ega:walo ebenu kuwokobelo iyaiya golodo ega:walo wadewade a:la:uwa:da:ole nokola ega:walo negege tulukaula na:pola:meni. Ebene ebenu kotolo ditani nale ebe golodo kalili ebo uimo, ebe kalili ebe ebenu kateneno iyaiya kuba ubi tanalo ega:walo daleyа ubi tanalo tabokanomola.^z ⁵Ebema: ebete ebenu wato kaliamo ebenu mailo iyalo akuloliya ma kunu, “Na Ba:baloni kawo duliyoumolola, naimano elawo kawonomola!” Ega:walo ebete ebe mailono magumu awokalimite walo ma kunu kakuloliya, “Na dubu bilibili kamiyaleno Menokola, ebenu nagodone kateneno iyaiya kubakuba ubi tanalo bilibinomate maimionaka!”

⁶Ebenu nale ebe Kamiyaleno tanalo walo da:kuimo me tanalo ebo iyatawimo, epate Ya:suko waloma:tapi magumulo kebe epo kanakapulamenaki, ebete ebe nanitabokobi midipino kalima da:nionaki daedalema: ebema: edi, lumagite gamoda kawonomamo da:ninako eba kunu.

Nanitabola, nale ebe Kamiyaleno iyaiya tanalo dulaimo ebema: kawonomamo anoanutimo.^a ⁷Ebenu nopodawate natamo negi, “A:ma: beda: mabuma: kanoanawita? Me Kamiyaleno magumu tanalo nale a:ma: kiyatuimamota, ega:walo kebe inamabute ebe daguwatanako ebe sebeni watagono ega:walo teni kalitagono Inamabuno tanalo atumu ka:kiyatuimamota.^b ⁸Ebe Kalimakalima Inamabute opo duliyoumololo dopamo okolinami wiyasiya ka:lo ebolo ka:luta:. Tete tatalila ebete Idoko Bobo Kawonomo magumune walo da:kemaigamene opo duliyoumolo epatamo ebenu igilago awokala ebo ka:pemaigamene, mabu Godote ubi iyalo iyatiya opono uwomu tetelo ebe nanitabolo ka:kubaima:. Wiyasiya Godote ebe kubaimia:no, dopamo nanitabokobi midia:piate ebe Inamabuno tanaloma: kawonomamo kanoanoma:na:, mabu ebete dopamo okolinami, ebenu ebenu tanalo dolopoligi wiyasiya iba:tamo walo na:kemaigana. Ebema: me tanalo nanitabola, Godote opo duliyoumolo osiyodiloa:no ebenu tuputupupino mailo Igilo Bukamo dopamo dakulolelamiya, Kalimakalima Inamabu amamatepino mailote ebe Bukalo a:ka:pola:lamenama:na:.^c

⁹“A:ma: nolowia, me mulo kimalagidolo tanalola. Kalimakalima Inamabuno sebeni wato ebe sebeni damelala, opo duliyoumolo epate ebe damela unamo ibino kawo duliyoumolo iyalo osiyodilote, me tetelo Dubu Bilibili Kamiyaletе ebe damela unulo okolita. Ega:walo sebeni watono magumu idi ma kunula, ibi ebe sebeni kawokawo elawodubula.

^y 17:3 Awo 13:1 ^z 17:4 Yel 51:7; Awo 18:16 ^a 17:6 Awo 18:24; 19:2 ^b 17:7 Awo 13:1

^c 17:8 Da:n 12:1; Awo 11:7; 13:7

¹⁰Me sebeni kawokawo elawodubu magumulo paibate iyalo olopoligiya, wiyasiya me tetelo idite opo duliyoumololo bokolina ega:walo idite walone ka:ka:pemaigamene, ebene ebe uwomudawate da:pemene ebene kawo elawodubuno tanalote tete da:pesolo kitanamene. ¹¹Nanitabola, kebe dawate dopamo da:i ebe Kalimakalima Inamabute walo da:kemaigamene, ebene kawo elawodubuno tanalote eba itanalo ebete naba a:iti tetedawama: keda:mene. Ebete dopamo eba okolinale dopo sebeni kawokawo elawodubu magumulo idima: eda:nami, wiyasiya ka:lo ebe opolo ka:luta:. Ebema: nanitabola, ebete ebene atu kawo elawodubuno gobobolo laema: walo ka:kemaigamene, ebene opono uwomu tetelo Godote ebe gito ka:kubaimene.

¹²“Ega:walo me tanalo idila. A:ma:le dulama:wa: ebe teni kalita ebe teni opo epetapino kawokawo elawodubula, iba:te tete tatalila Kalimakalima Inamabuago elawo kelaema:na: iba:te eba:go opo duliyoumolo epono kawokawopima: kapimiya keda:oma:. Nanitabola, Godote iba:tamo tete da:peso kikalaemene, iba:te ibino kawokawo elawodubuno gobobolo eba pola:nalo^d ¹³Kalimakalima Inamabuago woki kapiyama: eda:ote ebene iyaiya ubi tanalamo ebo ka:tudila:oma:na:. ¹⁴Ebema: iba:te ibino gowelaopi bilibilinomago kapiyakobi olowite Sipi:goe Da:pesago eba pegowelaolo, ebete wiyasiya ibino wato kikopu gito kelaemene mabu opo duliyoumolo epono kawokawopi ega:walo elawodubu bilibilinomo magumulo ebe kapiya Kawodawanomola, iyo, ebe kapiya ebe Kawo Elawodubula! Ebe mabuma: ebete iyalo tetelo kebe epo ebene nani waloma:tapima: keda:onama: deka:la:mioliya, ebe nanitabokobi midipiate atumu wato kikopu nanitabolo ka:kelaema:na:.”

¹⁵Ebene Godokono nopodawate natamo tabo idi ma kunu gi, “A:ma:le ka:ma: dulama:wa: ebe kawokawo iyaiya kolomo tulino tanalo ma kunula. Dubu Bilibili Kamiyaleno kawo duliyoumolote ebe kolomo tuli tametamelo itana, ebema: ebe iyaiya kolomo tuli ebe opo duliyoumolo kawonomono iyaiya epo bilibilinomola ega:walo ebe epono iyaiya opola ega:walo ebe epono iyaiya tabo gela tanebala. ¹⁶Ega:walo Kalimakalima Inamabuno teni kalita a:ma:le dulama:wa: ebe kawokawo elawodubuno tanalo ma kunula. Iba:te Kalimakalima Inamabuago Dubu Bilibili Kamiyaletamo kawonomamo eba dowalo ebene kaliku pupukulamelemete, ebene inamabu ega:walo mani ebegodone elawamo uwatemete, ebene ebe danakapuima:na: ebene katene naomete ebe elamo gito keba:idiloma:na:.”^e ¹⁷Nanitabola, Godote dopamo kebe ubi tanalo kiyatiyale ebete ebe woki kawokawo elawodubuno tepo magumamo diyatimene, ebema: iba:te ibino woki kapiyama: eda:ote Kalimakalima Inamabutamo ka:tudila:oma:na:, ebete ibido ebene iyaiya ubi tanalo opo epatamo ka:posiyodilolema:.

^d 17:12 Da:n 7:7,24 ^e 17:16 Awo 18:8

Ebene Godote dopamo kebe tanalate maimioma: degiya, ebe tanalo bilibilinomate nanitabolo maimiote dolopoligoma:na:, ebe kawokawo elawodubuno elawote ebe atu teteno uwomuamo ka:nemaigate ebo ka:ka:nolopoligoma:na:. ¹⁸Ega:walo kapiya tanalo idi ma kunula. A:ma:le duma:wa: ebe Dubu Bilibili Kamiyale, ebe opo duliyaomolono amama duliyaomolo kawonomola, iyaiya opo epetapino kawokawo elawodubu bilibilinomate ebe duliyaomolono Kawo Elawodubuno iyaiya ubi tanalamo a:tudila:onaka.”

Godote Ba:baloni Kawo Duliyaomolotamo Kuba Wiya Ikame Tanalo

18 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Godokono nopodawa idite Unu Duliyaomolone piwisigitalo ebo uimo, ebene elawo kawonomola ega:walo ebene alote opo kawonomo a:pukuiamidi. ²Ebene ebete ebene tabo madodo unamo adipatelo negi, “Ba:baloni duliyaomolo kawonomo niyala, mabu Godokono dowo magumulo ebe a:kubadiga! Numa:la:, me tetelo epate ebe magumulo kilukulina:, wiyasiya kubakuba uliyana bilibilinomo ega:walo katene abale denalenaka ebakobako olaola bilibilinomo, ibi kapiyate ebolo ba:pola:na!^f ³Iyaiya opo epo bilibilinomate Ba:balonigodone kateneno kuba osiyodilole tanalono woki duwatanakiya, ebema: ebene kuba osiyodilole tanalo ebe gamoda nio tanalo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, piyate Ba:balonino osiyodilole magumamo da:niwitionakiya iba:te gito nedaedaleonakiya. Ebene opo duliyaomolono kawokawo elawodubate atumu ibino kateneno ubi magumulo ebetamo pelamenakiya, dubate dubu bilibili kamiyaletamo keba kunu ka:pelamenake eba kunu, ega:walo opo duliyaomolono kawokawo bisnisi osiyodilolepiate atumu ebe duliyaomolono kateneno ubi gabodo ebetamo pelamenakiya ibino inamabu kawonomamo eba:go ka:pedogodogoilaema:.”

⁴Ebe tetelo Godokono tabo madodote Unu Duliyaomolone pitalo na Yonete ma kunu olowimo,

“Naimano epala:,

modobola la: Ba:baloni duliyaomolone na:nemaimiala:!

Na ubia:nola la: ebene kuba osiyodilole tanalago

kapiyama: eda:oma:!

iyo, na ubia:nola la: ebene kuba osiyodilole mabuma:

wiya eba:go uwatema:!^g

⁵Nanitabola, ebene kuba osiyodilole tanalate bilibilinomoma: eda:omiya,

^f 18:2-3 Awo 14:8; Ais 13:21; 34:11-14; Yel 50:39 ^g 18:4 Ais 48:20; Yel 50:8; 51:6,45; 2Kol 6:17

ebe kubate idi unamo idi unamo eba podololo
 naimano Unu Duliyomolo a:pologi,
 ebema: na Godote ebenu osiyodilole tanalo eba malagidilolememo
 wiya ebetamo nanitabolo kikaemamo.”^h

⁶ Ebene Godote tabo walo eba kegitalo na Yonete ma kunu kolowimo,
 “Modobola la: Ba:baloni duliyomolotamo ebenu kuba wiya
 nikama:la,
 ebete epetapiatamo temeteme keba kunu kikalamenakile eba
 kunu,

ebene la:le ebenu dopo wiya modobolo dikama:ema,
 modobola la: ebetamo tete idilo
 walo kawonomamo na:kikamiyala!

Ega:walo ebete epo epetapi ka:kubailaema: dosiyodiliya,
 modobola la: ebe elawo gamoda kalili lawa:wete,
 wiyasiya ebetamo nikamiyala: ebete ka:nima:
 ebenu ebete ebe kalili da:nimene,
 modobola la: tete idilo walo na:kikamiyala,
 ebete daedalema: eda:te kubanomoma: keda:ma:!ⁱ

⁷ Ebete a:ka:tuwa: ebe walogolo inamabu keba kunu
 ka:dogodogoilamenamile,
 modobola la: ebako temeteme bilibilinomo ebetamo nikameala,
 mabu ebete ebenu tepo magumulo negena,
 ‘Na modobola, na me opono Kawo Elawo Kamiyalela!
 Ega:walo na amolea:, na dubu bilibila:godawala,
 na uwomua: tetelo ii tanalo a:kiyatawanamo!’^j

⁸ Ebema: numa:la:, ebenu amama tanaloma: ebete egela kapiyalo
 na Kawodawa Godogodone temeteme bilibilinomo kuwatemene!
 Iyo, na Elawodawanomola,
 ebema: nale ebenu tanalo eba anagilamelemelo
 ebetamo gabugabu tanalo ega:walo ii tanalo
 ega:walo baea: tanalo ikameote
 ela ebo kapalibomamo ebe elate kenama:!”^k

⁹ Nanitabola, Godote Ba:baloni duliyomolotamo kuba wiya
 dikameomene, ebe tetelo opo duliyomolo epono kawokawo elawodubate
 ebe elate eba nitalo duima:na: iba:te ebe ebo ka:liyaema:na:, iyo, iba:te
 ibino kateneno kuba ubi gabodo eba:go kapiyama: eda:olo kubakuba
 tanalo dosiyodilolenakiya, ebema: iba:te ebe ela tema umilo gito
 kimitama:na:.^l ¹⁰ Ebe tetelo iba:te atu kuba wiya laema: eba toletoleolo
 mulune putitatate ma kunu ka:pegelama:na:, “Ba:baloni duliyomolo

^h 18:5 W Mabu 18:20-21; Yel 51:9 ⁱ 18:6 Oale 137:8; Yel 50:15,29; 2Tes 1:6

^j 18:7 Ais 47:7-9 ^k 18:8 Awo 17:16 ^l 18:9-10 Isi 26:17; 27:30-35

kawonomo, a:ma: niyalata! Dopamo a:ma: elawonomoma: eda:namiyata, wiyasiya Godote a:ma:tamo wiya eba ikamelo a:ma: akubadigata!”

¹¹Ebema: kawokawo bisnisi osiyodilolepiate atumu ebe liyamelo kimitama:na:, mabu opo duliyoumolo epate ibino olowame inamabu walo a:kuwatanakoma:na:.^m ¹²Iyo, ibino golodo ega:walo siliba mani, ibino wadewade a:la:uwa:da:ole nokola ega:walo negege inamabu, ibino wadewade keyakeya ega:walo kalimakalima pupuliono inamabu, ibino iyaiya kodakodanomo kewa ega:walo wadewade nibo kewa, iba:te me inamabu bilibilinomo walo a:kolowamenakoma:na:. Ega:walo iba:te ebakobako wadewade kewamo ega:walo auli inamabuamo ega:walo goeogoeono kalitamo ega:walo keyakeyanomo nokolamo dosiyodilolena, ebe iyaiya wiya kawokawonomo inamabu iba:te atumu walo a:kolowamenakoma:na:.ⁿ ¹³Ega:walo ibino iyaiya wade nibo maimio inamabu bilibilinomo, ibino gala:ipi da:imi obo ega:walo olibi kikopuno gadi ii, ibino palowa bae ega:walo witi-laiso, ibino kau-goeogoeo ega:walo sipi-goeogoeo, ibino oso-goeogoeo ega:walo osago dowapata:lamenaka ebe sa:liyota-pe, ibino wiya: wokopi maniamo ega:walo gowelao tanalamo duwatanaka, me iyaiya inamabu ega:walo epo iba:te atumu nanitabonomolo walo a:kolowamenakoma:na:.

¹⁴Ebema: ebe kawokawo bisnisi osiyodilolepiate Ba:baloni duliyoumolotamo kegelama:na:, “A:ma: kateneno ubi tanalamo da:dogodogoilama:wenamiya, ebe wadewade inamabu bilibilinomate a:ma:godone alatidia. Nanitabola, a:ma: uwomua: tetelo motono wadewade a:la:ulio inamabu ega:walo gadigadi inamabu walo a:kulama:wenakomene!” ¹⁵Iyo, ebema: Godote Ba:baloni duliyoumolotamo kuba wiya dikameomene, kebe dubate ibino woko osiyodilo magumulo eba:go kawokawo inamabu da:dogodogoilamenamiya, iba:te atu kuba wiya laema: eba toletoleolo mulune putititate ebene tanaloma: ebo kimitama:na:. Iba:te ebe liyamelo^o ¹⁶ma kunu kegelama:na:, “Me duliyoumolo kawonomo niyala! Dopamo ebete wadewade keyakeya ega:walo kalimakalima kaliku pupulinaki, ebene ebene kuwokobelo iyaiya golodo ega:walo wadewade a:la:uwa:da:ole nokola ega:walo negege tulukaula na:pola:menami,^p ¹⁷wiyasiya Godote ebetamo wiya eba ikamelo ebene dogodogo inamabu bilibilinomate gito olopoligadigaoma:!”

Ega:walo atu tetelo kawokawo peno namutupi ega:walo ibino wokopi ega:walo piyate kewa: kolomolo bisnisi woko osiyodilolema: iyaiya dowapata:lamena, ibi bilibilinomate mulune putititate^q ¹⁸kawo duliyoumolo elate eba nitalo da:puima:na: ebo kimitama:na:. Iba:te ela tema umilo ma kunu kegelama:na:, “Me duliyoumolo kawonomono elawote dopamo ditanami

^m 18:11 Isi 27:36 ⁿ 18:12 Isi 27:12,13,22 ^o 18:15 Isi 27:31,36 ^p 18:16 Awo 17:4

^q 18:17 Ais 23:14; Isi 27:27-29

beda: kawonomola:ka! Ebe tetelo ebako ololo duliynomolo idite kitanamia!”^r
¹⁹Ebene iba:te ibino tepo temeteme kawokalima: damela tuwae ibino watamo iyalekeote Ba:baloni liyamelo walo ka:kegelama:na; “Me duliynomolo kawonomo niyala! Dopamo kewa: kolomolo dowapata:lamenamiya, ebe kawokawo peno namutupi bilibilinomate ebegodolo inamabu bilibila:gopima: eda:onamiya, wiyasiya Godote ebetamo wiya eba ikamelo ebena inamabu bilibilinomate gito olopoligadigaoma!”

²⁰Ebema: na Yonete tabo idi ma kunu kolowimo, “Godokono Unu Duliynomololo dilukuliona ega:walo ebena alibolepi dubu ega:walo ebena woki awokalimipi ega:walo ebena epo epetapi bilibilinomo, modobola la: nekalakalala: mabu Ba:baloni duliynomolo a:kubadiga! Iyo, ebete la:tamo kawokawo temeteme dikalametankiya, ebe mabuma: Godote ebetamo wiya ikame!”^s

²¹Ebe tetelo nale elawonomo nopodawa idi ebo uimo, ebete nokola mibonomo lawete kewa: kolomamo eba ba:didilolo negi, “Godote ma kunu ebena dowa magumulo Ba:baloni kawo duliynomolo eba kubaimilo opamo da:peba:didilomene, epate ebe walo a:kuminakoma:na.”^{t 22-23}Iyo, Ba:baloni, a:imano kuba wiyate nanitabonomolo a:pemaiga, mabu opo duliynomolono inamabu dogodogopi magumulo a:imano bisnisi osiyodilolepiate dopopinomoma: eba eda:onalalo, a:ma:le a:imano giwali osiyodilole tanalamo opo epo epetapi bilibilinomo a:da: masigiolenamiyata! Me mabuma: a:ma:godolo epate oale alapio tanalo ega:walo begube modo diyamo walo a:kolowioma:na; a:ma:godolo atumu bibolo diyamo ega:walo tutele diyamo walo a:kemaimionakoma:na! Iyo, mulo wokopi dubuno iyaiya tanalo ega:walo kamiyaleno bae osiyodilole tanalo ebe wokote a:ma:godolo kolopoligoma:na; ebema: me wokono iyaiya diyamo atumu walo a:ka:pola:nama:na! Ebene epate a:ma:godolo wuiki alo walo a:kuima:na; ega:walo koite buwela:go kapiyama: eda: soliyomuno kalakala tanalote walo a:kitanamene.”^u

²⁴Ebema: na Yonete gemo, Ba:baloni kawo duliynomolote me gabodo Godogodone kuba wiya elawe, mabu ebegodolo kuba osiyodilolepiate Godokono woki awokalimipi ega:walo ebena epo epetapi anakapulamenakiya, iyo, opo duliynomolo kawonomolo iba:te kebe tuputupupi gito danakapulamenakiya ebe epono kalimate ebegodolo bitana.”^v

**Ba:baloni Duliynomolono Kuba Wiyano Tanaloma:
Unu Duliynomolo Epono Kalakala Tanalo**

19 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Unu Duliynomololo epono taneba kawonomote

^r 18:18 Isi 27:32 ^s 18:20 Ais 44:23; Totomu 32:43; Yel 51:48 ^t 18:21 Yel 51:63-64; Isi 26:21 ^u 18:22-23 Ais 24:8; Yel 7:34; 16:9; 25:10; Isi 26:13 ^v 18:24 Yel 51:49; Awo 17:6

kapimiya degeliya ibino tabo madodo kawonomo ma kunu olowimo, “Godoko nemoiala! Igilo mula: tanalote ebegodone nemaigana, ebene amama tanalo kawonomo ega:walo elawo tanalo kawonomote ebegodolo ba:pola:na! ²Ebena osiyodilole tanalo tuputupunomola! Ma kunu ebete Dubu Bilibili Kamiyaletamo kuba wiya nanitabonomolo ikame, mabu ebe Kawo Kamiyalete kateneno kubakuba ubi tanalamo opo duliyaomolo kawonomo eba kubaiminalo, ebena dowa magumulo Godokono wiya: wokopi gito anakapulamenaki.”^w

³Ebena nanitabokobi midipino taneba kawonomote kawonomamo walo na:kegeliya, “Godoko nemoiala! Elate Ba:baloni duliyaomolo kawonomo denana, ebe ela temate uwomua: tetelo unamo bodolonamene!”

⁴Ebena Godote ebena Kawo Elawodawano okoli bailo eba okulitalo, ebe tametamelo da:pola:niya ebe 24 Watowatopi ega:walo netewa-netewa Nopopi Iyanomo, iba:te kapimiya ibino ololo ebena agowa mabuamo eba alomolo ebe amamatelo negeliya, “Taula! Godoko nemoiala!”

Sipi-Goeo Da:pesono Kamiyale Lawe Soliyomu

⁵Ebema: Godokono Kawo Elawodawano okoli baine tabo madodo idite da:pi, nale ma kunu olowimo, “La: piyate aimano Godotamo tudila:olo ebena wiya: woko dosiyodilola:wenama, iyo, la: kawokawopi ega:walo egegepi, modobola la: bilibilinomate ebe nowalogala!”

⁶Ebena epo bilibilinomate kapimiya degelitiya ibino tabo madodo nale walo na:kolowimo, ebe tabo madodo elawonomola, obo kawonomote degenapenako ega:walo tobolote degewataole ebe diyamo kawokawonomo keba kunula:ka: eba kunula. Iba:te ma kunu geliya, “Godoko nemoiala! Aimano Watodawa Kawonomote Kawo Elawodawama: eda:na!^x ⁷Ebema: modobola a bilibilinomate kawonomamo eba kalakalaolo ebe unamo kadipatiye! Nanitabola, Sipi-goeo Da:pesono Kamiyalete iyalo olosiyodilote ibino kapiyama: eda: soliyomu tete emaiga,^y ⁸ebene ebe soliyomuno tanaloma: Godote wadewade a:la:uwa:da:ole kaliku keyakeyanomo ebe Kamiyaletamo ikame.” Ebe tetelo na Yonete me tanalo iyatawimo, ebe pupuliono inamabu ebe nanitabokobi midipino iyaiya tuputupunomo osiyodilole tanalola.

⁹Ebema: Godokono nopodawate natamo negi, “A:ma: Bukamo tabo ma kunu nakulola:, Sipi-goeo Da:pesote ebena Kamiyala:go kapiyama: eda: soliyomu baiamo ka:pelaema: kebe epo keka:la:mioliyale, ebe epate nekalakalaima:na:!” Ebena ebete ebena tabo moga:melo walo na:kegi, “Me Godokono nani tabola.”^z

^w 19:2 Totomu 32:43; Awo 6:10 ^x 19:6 Awo 14:2 ^y 19:7-8 Ais 61:10; Awo 21:2

^z 19:9 Mat 22:2-3

¹⁰Ebema: nale ebe amamatema: ebena agowa mabuamo gito gimo, ebete wiyasiya natamo negi, “Ao, a:ma: na akoamamanatena:la! A:ma: ega:walo nanitabokobi midipi ekaki epetapi la: keba kunula:ka: na eba kunula, mabu na Godokono wiya: wokodawa idila, iyo, Ya:sute ebena nanitabo tanalo dawokalimiya, la:le ebe tanalo kodakodalo keba kunu kelawa:wenama, na eba kunu kelawenamo. Ebema: modobola a:ma: Godoko kapiya namamata:.” Ebe tetelo na Yonete me tanalo iyatawimo, a nanitabokobi midipiate Ya:sukono nanitabo tanalo awokalima: kebe tabo ka:kiyawaonakoma:, ebe tabo ebe Godokono woki awokalimipiate dopamo dawokaliminakiya ebe atu tabola.^a

Kawodawa Ega:walo Ebena Keyakeya Oso-goeo Ibina Tanalo

¹¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, Unu Duliyomolo eba alagilitanalo nale keyakeya oso-goeo ebena namutudawate ebe unulo okolitalo ebo uimo. Ebe oso-goeo namutudawano mailo ebe Nanitabo Tanalo Awokalimidawala, mabu ebete tuputupu gabodo epono tanalo eba anagilamelelamente kuba osiyodilolepiago ebo gowelaona.^b ¹²Ebena balidi ela menamu eba wamoteomelo ebena watolo kawokawo elawodubuno kekekele inamabu bilibilinomate pola:meni, ega:walo ebete ebena apa:mo ebena mailo iyalo akuloliya wiyasiya idawate ebe mailono tanalo iyatawa:.^c ¹³Ebena epate ebe deka:minaka ebe mailo ebe Godokono Tabola, ega:walo ebete da:puli ebe ga:ga: kaliku kalimagonola, ebe kalima ebe piyate eba:go da:gowelaona ebe dubuno kalimala.^d ¹⁴Ebema: Unu Duliyomolo epono gowelaopiate wadewade keyakeya kaliku pupulite ibina iyaiya taneba magumulo keyakeya oso-goeogoeo epetapi unulo eba ilukulitalo ebe Kawodawa ebo waloma:tiya. ¹⁵Ebena ebena tabo magumune ilo gilite da:pemaigana ebete ebe gila:mo iyaiya opo epo kanakapulaemene, ega:walo ibi magumulo piyate ebetamo tudila:oa:no ebete auli gaubamo ibi kubanu kalukolemene, iyo, ebe tetelo ebete opo duliyomolono gala:ipi da:imi bilibilinomo uwatolete ii egediolenokola bobo magumamo iyalekete Elawodawanomo Godokono kawo dawanomo tanalamo ibi ebo ka:nimikitaolemene.^e ¹⁶Ebena ebena ga:ga: kaliku unamo ega:walo ebena oke unamo ebete ebena mailo kawokalima: tabo iyalo ma kunu akuloliya, “Opo duliyomolo epono kawokawopi ega:walo elawodubu bilibilinomo magumulo na kapiya Watodawanomola, ega:walo na kapiya Kawo Elawodawanomola!”^f ¹⁷Ebe tetelo nale nopodawa idite egela unulo utitalo ebo uimo, ebena ebete tobolo unudo da:wa:lubiaolenaka ebe olaola bilibilinomo

^a 19:10 Ali 10:25,26; Awo 22:8-9 ^b 19:11 Awo 1:5; 6:2; Oale 96:13; Ais 11:4

^c 19:12 Da:n 10:6; Awo 1:14; 2:17 ^d 19:13 Ais 63:1-3; Yon 1:1,14 ^e 19:15 Oale 2:9;

Awo 1:16; 14:20 ^f 19:16 Awo 17:14

eba ka:la:milo iba:tamo kawonomamo ma kunu gepati, “La: mamona:pelama:la:, Godokono soliyomu kawonomono bae ka:penaema:!⁸
¹⁸Gowelao magumulo da:elaoma:na:, ebe kawokawo elawodubuno katene ega:walo ibino gowelaopino katene, ega:walo gowelaopino watowatopi epetapino katene ega:walo ibino oso-goeogoeono katene, modobola la:le ebe iyaiya katene na:penaliyala! Iyo, kebe epono igilate gowelao magumulo dolopoligoma:na:, ebe kawokawo epo ega:walo egege epo, mani woko dosiyodilona ega:walo wiya: woko dosiyodilona, modobola la:le pelama:wete ibi bilibilinomono katene na:popoliyadigaliyala!”

¹⁹Ebene nale Iya Ololonomo Inamabu ega:walo opo duliymolo epono kawokawo elawodubu ibino gowelaopi bilibilinomago, iba:te eba paladabutitalo nale ebo ulaimo, iba:te ibino ubi tabo kapimiya ma kunu iyatiya, iba:te oso-goeo unulo dokoliti ebe Kawodawa ega:walo ebene gowelaopi iba:go ka:gowelama:. ²⁰Ebema: gowela magumulo Iya Ololonomo Inamabu ega:walo Godokono mailamo A:da: Elemasigi Tabo Kiyawaodawa, Kawodawate ibi netewapi igilolo uwatelete Saitanakono Ela Bobamo gito niyaleki, ebe Bobolo nibo elawonomote maigana. Nanitabola, dopamo ebe A:da: Elemasigi Tabo Kiyawaodawate Iya Ololonomo Inamabuno dopo apulo kawokawo anoano tanalo dosiyodilolenaki, ebete ebe tanalamo nanitabokobi midia:pi a:da: ebo masigilinaki, iyo, piyate Iya Ololonomo Inamabuno pukala uwatete ebene ida:da:li damamatenakiya ebe epate ebene kuba gabamo wabuga:ta tanalamo gito gudinakiya.^h ²¹Ebema: Kawodawate oso-goeo unulo dokoliti, ebene tabone da:pemaigana ebe gila:mo ebete Iya Ololonomo Inamabuno waloma:tapi epetapi bilibilinomo gito anakapulami, ebene olaola bilibilinomate pelamete ebe gowelaopino a:elao katene kawonomamo da:penaliya ebo wugulamoli.

Kapiya Taoseni Ulamano Tanalo

20 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:nami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Unu Duliymolone Godokono nopodawa idi piwisigitalo ebo uimo, ebene kotolo Idoko Bobo Kawonomono gigiyu ki ega:walo auli ale kawonomote pola:meni.ⁱ ²⁻³Ebe tetelo ebete Atelalo Kawonomo pelawa:digate auli ala:mo matuomeote Idoko Bobo Kawonomo magumamo neba:didilote gigiyu kiamo gito mopi, ebete kapiya taoseni ulama tetelo ebolo kokolinama:. Ebema: kapiya taoseni ulama magumulo Atelalote opo duliymolo epo a:da: a:kemasigiolemene, wiyasiya ebe tete geyageyanomo dolopoligomene, Godote ebe Idoko Bobo Kawonomo magumune powolukote gopowai tete ebetamo walo ka:kikaemene ebete epo a:da: kemasigiolema:. Nanitabola, Atelalono mailo idi ebe

⁸ 19:17 Isi 39:17-20 ^h 19:20 Awo 13:12-17; 20:10 ⁱ 20:1 Awo 9:1

Kubadawala, ebete opo wagilimi mabune kaluno ololamo dapawokaliya ebe dawala.^j

⁴Ebe tetelo na Yonete epetapiate kawokawo elawodubuno ilukuli bailo eba pola:nalo ebo ulaimo, Godote iba:tamo elawo iyalo ikalamiya opo duliynomolo epono tanalo kanagilamelelaema: Ebene nale me tanalo iyatawimo, ebe epo ibi piyate Ya:sukono tanalo awokalimi mabuma: ega:walo Godokono tabo kiyawao mabuma: kuba osiyodilolepiate ibino igilo diyaililamiya ebe a:elaopino uliyanala. Iba:te Iya Ololonomo Inamabu ebene ida:da:liago amamalatelema: ubia:noma: eda:iya, ebema: iba:te ebene pukala ibino wato kalilo ega:walo kotolo kuwatiya: Ebe mabuma: Godote ibi igilamo walo kowadipalatelete iba:tamo elawo ebo ikalami, iba:te kapiya taoseni ulama magumulo ebene Alibodawa Kelisago kawokawo elawodubuma: keda:onama:^k ⁵Ebene me a:elaopiate igilamo demaimiya, ebe tanalo ebe Godokono dopo tetela ebete a:elaopi igilamo wadipalatelema: Nanitabola, kapiya taoseni ulama tetete dolopoligomene, ebe tetelo ebete a:elaopi epetapi atumu igilamo walo ka:kowadipalatelemene. ⁶Ebema: piyate Godokono igilamo dopamo demaimioma:na:, ebe epate kawonomamo kekalakalaoma:na:, mabu a:e tanalono elawote iba:tamo walo a:kitanamene, ebene iba:te kapiya taoseni ulama magumulo Kelisago kawokawo elawodubuma: eba eda:onalo ebe ega:walo Godoko bamamalatelemekoma:na:.^l

Kawodawate Saitanatamo Kuba Wiya Ikame Tanalo

⁷Ebene kapiya taoseni ulama tete dolopoligomene, Godote Saitanako idoko moto magumune owolukote ebetamo gopowai tete eba ikamelo, ⁸ebete opo duliynomolo epono iyaiya opamo walo ka:tote ibi bilibilinomo a:da: eba nemasiyolelo ebo kanadabulatelemene iba:te Godago ka:gowelaoma: Ebe tetelo Saitanate kebe epo dadabulatelemene ibino opo bilibilinomo magumulo kawokawo mailo netewa ebe Goga ega:walo Magogala, ibino gowelaopi dubu bilibilinomoma: eba eda:olo lumagite ka:la:miolema: modoboa:, iyo, ibi kewa: kolomono wiyo keba kunula:ka: eba kunula.^m ⁹Ebene nale ebe gowelaopino tanalo ma kunu uimo, iba:te opo epono iyaiya apune pelamoete, ebene kebe epo Godote nilakapolo kawonomamo demalagidilolena iba:te ebe tuputupupi ka:kubailaema: ibino kawo duliynomolo ebo panakopa:midia. Ebe tetelo wiyasiya Godote ela kawonomo Unu Duliynomolone dapalibi ibi bilibilinomo ebo kubailami,ⁿ ¹⁰ebene potele ibi a:da: demasiyoli Godote ebe Kubadawa elawamo lawa:digate Ela Bobamo gito neba:idili, ebe Ela Bobolo nibo elawonomote maigana. Nanitabola, Godote ebene mailamo A:da:

^j 20:2-3 W Mabu 3:1; Awo 12:9 ^k 20:4 Da:n 7:9,22,27; 1Kol 6:2; Awo 13:17

^l 20:6 Awo 1:6 ^m 20:8 Isi 38:2,9,15-16 ⁿ 20:9 2Ela 1:10

Elemasigi Tabo Kiyawaodawa ega:walo Iya Ololonomo Inamabu atu Ela Bobamo iyalo iyalekiya, ebene me tetene wagilimite uwomua: tetelo ibi netewa-kapiyate egela ega:walo idoko bilibilinomolo kawokawo temetema:go bilukulinama:na.^o

**Kawodawate Opo Duliyomolo Epono Tanalo
Danagilamelelaemene Ebe Tanalo**

¹¹ Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale Kawodawate ebene kawo elawodawano keyakeya okoli bai kawonomolo okulitalo ebo uimo. Ebene ebene ololo apulo opo duliyomolo ega:walo tobolo unu iba:te ibino inamabu bilibilinomago a:ka:tuwa: olopoligiya, ebema: lumagite ibi walo a:kulaemene. ¹² Ebe tetelo piyate dopamo da:elaiya, nale ebe epo bilibilinomo, kawokawo ega:walo egege atumu, iba:te Kawo Elawodawano okoli bai dopo apulo lamota:onalo ebo ulaimo. Ebene nopopiate buka epetapi eba a:ilamelo Kawodawate ebene Igilo Buka ebo a:iyamidi, ebe iyaiya buka magumamo ebete opo duliyomolo epono osiyodilole tanalo iyalo akulolelamiya. Ebe mabuma: ebete a:elaopino tanalo bilibilinomo me bukano iyaiya tanalamo tuputupunomolo ebo anagilamelelami.^p ¹³ Ebene epo magumulo piyate ibino igilo kewa: kolomolo datutulateliya ega:walo piyate A:elaopino Duliyomolamo dopamo da:niwitiya, ebe a:elaopi bilibilinomate Kawo Elawodawano okoli baiamo pemaimiote, ebene ebete ibino iyaiya osiyodilole tanalo ebo anagilamelelami.^q ¹⁴ Ebema: ebe tanalo dolopoligi Kawodawate A:elaopino Duliyomolo kubaima: ebe duliyomolo Saitanakono Ela Bobo magumamo gito neba:idili, ebe Ela Bobo magumulo netewa teteno a:e tanalote nanitabolo bitana, ¹⁵ ebene a:elaopi bilibilinomo magumulo kebe epono mailo Igilo Bukalo pola:lamena:no, ebe epo bilibilinomo Kawodawate Saitanakono Ela Bobo magumamo atumu a:ka:niyaleki.

Godokono Oli Unu Duliyomolo Ega:walo Oli Opo Ibino Tanalo

21 ¹ Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nale oli Unu Duliyomolo ega:walo oli opo ebo ulaimo, mabu Godote dopamo dosiyodiloliya ebe tagala Unu Duliyomolo ega:walo tagala opo iba:te olopoligiya, ega:walo dopamo ditanami ebe kewa: kolomote atumu kitaniania.^r ² Ebene nale Godokono oli Yeluselema kawo duliyomolote ebene Unu Duliyomolone ebegodone piwisigitalo ebo uimo, ebe duliyomolo ebe ebene wade-talena duliyomolonomola. Iyo, ebe oli Yeluselema duliyomolo a:la:uwa:da:lenomola, oli kamiyaletе ebene dubago kapiyama: eda:ma:

^o 20:10 Oale 11:6; Awo 19:20; 21:8 ^p 20:12 Da:n 7:9-10; Mat 25:31-46; Ali 17:31; 2Kol 5:10; Awo 13:8 ^q 20:13 Lom 2:6; 1Pit 1:17; Awo 2:23; 22:12 ^r 21:1 Ais 65:17; 2Pit 3:13

soliyomu tetelo wadewade a:la:uwa:da:ole kaliku keba kunu ka:pupulinakole eba kunu.^s ³Ebe tetelo Godokono Kawo Elawodawano okoli baine kawo tabo madodo idite da:pi, nale ma kunu olowimo, “Umu numita:la, me tetene wagilimite uwomua: tetelo Godokono okoli baite opo duliyoumolo epagodolo bitamenamene, ebema: iba:te ebe kapiya eba amamatenalo iba:te ebeno nani epoma: beda:onama:na.^t ⁴Ebene iba:te kebe iyaiya tanaloma: dopamo diminakiya Godote ebe tanalo ibino wokine eba egebolelamelelo ibino ipupu ebo kiya:da:olelaemene. Iyo, a:e tanalo ega:walo a:e lumagi liyame tanalo, tepo temeteme tanalo ega:walo ii tanalo, ebe tagala teteno mibomibo tanalo bilibilinomo Godote eba opoliyalelo epagodone nanitabonomolo kolopoligomene.”^u

⁵Ebe tetelo Kawodawate ebeno Kawo Elawodawano okoli bailo eba okolitalo tabo ma kunu gi, “Umu numita:la, nale ka:lo tagala teteno tanalo bilibilinomo oliolinoma: walo na:ka:midilitamo!”

Ebene Kawodawate ebeno tabo moga:melo na Yonetamo na:kegi, “Me tabo ebe nanitabonomola, iyo, epate nanitabokobi na:midima:na, ebema: modobola a:ma: bukamo nakulola.”^w ⁶Ebene ebete natamo walo na:kegi, “Taula, naimano woko bilibilinomo olopoligo! Na Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula, iyo, na Dopola ega:walo Walogabola! Ebema: obo kapete kebe epo dulamena, nale iba:tamo gito da:peka:kaliyana ebe obo wiya:no kikalaemamo iba:te uwomua: tetelo kigilonama.”^x ⁷Nanitabola, piyate ibino nanitabokobi midi magumulo wato kikopu delaema:na, naimano wadewade tanalo bilibilinomate iba:godolo uwomua: tetelo ba:pola:nama:na, ega:walo iba:te na eba amamanatenenalo ibi naimano nani gudima: beda:onama:na.^x ⁸Wiyasiya piyate nanitabokobi midi magumune kuba osiyodilolepino elawo tolemete dalautiya ega:walo piyate Ya:sugodone dolobila:iya, piyate kawokawo kuba osiyodilole magumulo daleyapima: deda:iya ega:walo epo epetapi gito danakapulamiya, piyate kamiyale pilo ega:walo dubu pilo osiyodilolepima: deda:iya, piyate giwali osiyodilole ega:walo ida:da:li amamalatele tanalo diyatawaiya, piyate iyaiya a:da: elemasigi tabo degeliya, Godote ebe iyaiya kuba osiyodilolepi bilibilinomatamo wiya eba ikalamelo Saitanakono Ela Bobamo gito ka:niyalekemene. Nanitabola, ebe Ela Bobo magumune nibo elawonomote maigana, ebema: ebe Bobolo ebe epono netewa teteno a:e tanalote bitana.”^y

Godokono Oli Yelusalema Kawo Duliyoumolono Tanalo

⁹Ebe tetelo kebe sebeni nopopiate Godokono kawokawo sebeni temeteme kalili opo duliyoumolamo dopamo dupaliboliya, ibi magumulo

^s 21:2 Ais 52:1; 61:10; Yu Epo 11:16; 12:22; Awo 3:12 ^t 21:3 Kalima 26:11,12;

Isi 37:27; Sek 2:10; 2Kol 6:16 ^u 21:4 Ais 35:10; 65:19; Awo 7:17 ^v 21:5 2Kol 5:17

^w 21:6 Ais 55:1; Yel 2:13; Yon 7:37; Awo 1:8,17; 22:17 ^x 21:7 2Sa:m 7:14; Oale 89:26-27

^y 21:8 Mat 25:41; Yu Epo 10:38-39; Awo 20:15; 22:15

kapiyate natamo pete ma kunu pegi, “Mamo na:pa; nale Sipi-goeo Da:pesono oli Kamiyale a:ma: kiyatuimamota.” ¹⁰Ebene ebete Godokono Uliyanano elawamo na magatanete damela ununomamo danadipini, ebe tetelo Godokono oli Yelusalema kawo duliynomolote ebene Unu Duliynomolone ebegodone piwisigitalo ebete na ebo iyatunami.^z ¹¹Ebe duliynomolote Godokono alo kawonomago itani, ebema: ebene wade a:la:uwa:da:le tanalo ebe wiya kawonomo gedo nokolate egelano alolo keba kunu ka:la:uwa:da:litanakole eba kunu.^a ¹²Ebe duliynomolono kala kawonomola ega:walo ununomola, ebene 12 gigiyu tetelo Godokono 12 nopopiate lamota:oniya iba:te ebe duliynomolo wadenomamo katila:nama: Ebe tetelo nale gigiyuno tanalo ma kunu ulaimo, Isalaela epono 12 guno mailo magumulo Kawodawate gigiyu idi unamo mailo idi iyatite, gigiyu idi unamo mailo idi kiyatite, eba kunu ebete ibino 12 guno mailo ebe 12 gigiyu unamo iyalo akuloliya.^b ¹³Ega:walo ebe gigiyate ma kunu pola:ni, egelate da:pemaiganako eba apulo netewa-kapiya, ega:walo egelate da:niwisiganako eba apulo netewa-kapiya, ega:walo taidi apulo netewa-kapiya, ega:walo siyele apulo netewa-kapiya. ¹⁴Ebene ebe kawo duliynomolono kala ga:dimino 12 mabumabu ebe 12 nokola kawokawonomola, ebema: Sipi-goeo Da:pesono 12 Alibolepi Dubuno mailo magumulo, Kawodawate nokola idi unamo mailo idi iyatite, nokola idi unamo mailo idi kiyatite, eba kunu ebete ebene 12 Alibolepino mailo ebe 12 nokola unamo iyalo akuloliya.

¹⁵Ebe tetelo natamo da:kiyawauti, ebe nopodawagodolo motono geyageya modobutino golodo gaubu nitameni, ebete ebe kawo duliynomolono uwomu ega:walo ebene gigiyuno uwomu ega:walo ebene kalano uwomu ka:nemodobulatolema:^c ¹⁶Ebema: nopodawate ebene gaubamo ebe duliynomolono netewa-netewa apuapu ega:walo ebene ununo modobo da:modobulateli, nale me tanalo uimo, ebe iyaiya modobuti kapiyanomola, iyo, modobuti idi 24 taoseni kilomitama: eda:te, modobuti idi 24 taoseni kilomitama: keda:te, Yelusalema kawo duliynomolote ma kunu itani. ¹⁷Ebene nopodawate kawo duliynomolono kala da:modobuti, nale ebene ununo modobuti 60 mitama: dedi ebo uimo. Nanitabola, ebe tetelo nopodawate kawo duliynomolono tanalo da:modobulateli, ebene osiyodilo tanalo ebe opo duliynomolo epate ibino kawokawo moto ega:walo duliynomolo keba kunu ka:modobulatolenake eba kunu.

¹⁸Ebene nale kawo duliynomolono tanalo ma kunu uimo, kawo duliynomolono a:la:uwa:da:le wadenonomola mabu ebene kala Kawodawate wade gedo nokolamo osiyodilote, ebene kala magumulo da:pola:ni ebe iyaiya moto ega:walo gabo ebete wadenomo golodo inamabuamo osiyodiloliya, ebe golodo a:la:uwa:da:olenomola.^d ¹⁹Ebene kala ga:dimino 12 mabumabuno kawokawo nokolano tanalo ma kunula,

^z 21:10 Isi 40:2 ^a 21:11 Ais 60:1-2,19 ^b 21:12-13 Isi 48:30-35 ^c 21:15 Isi 40:3; Awo 11:1

^d 21:18-21 Ais 54:11-12

ibi unamo nokola egege wiya kawokawonomo Kawodawate iyaiya alomoiya iba:te wadenomamo ka:la:uwa:da:olenama. Ebema: kala ga:dimino dopo mabuno nokola ebe gedamo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola idi ebe bubamo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola idi ebe iyaiya tita:gonamo a:la:uwa:da:le nokolala, ega:walo tete nokola idi ebe iya gedo titi ida:mo a:la:uwa:da:le nokolala. ²⁰Ebene kala ga:dimino mabu idino nokola ebe keyakeyamo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola idi ebe kalimakalimamo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola idi ebe ga:wiyamo a:la:uwa:da:le nokolala, ega:walo tete nokola idi ebe iya bubu titi ida:mo a:la:uwa:da:le nokolala. Ebene mabu idino nokola idi ebe iya ga:wiyati titi ida:mo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola idi ebe iya gedo titi ida:mo a:la:uwa:da:le nokolala, tete nokola idi ebe iya kalimakalima titi ida:mo a:la:uwa:da:le nokolala, ega:walo uwomunomono nokola ebe iya bubu titi ida:mo a:la:uwa:da:le nokolala. ²¹Ebene duliymolono 12 kawokawo gigiyu unulo 12 kawokawonomo negegete ebo pola:ni, gigiyu idi unulo kapiya negege kawonomo, gigiyu idi unulo negege kawonomo idi, nale ibi eba kunu ulaimo. Ega:walo duliymolo tulinomolo ditani, nale ebe gabo atumu a:kuimo, Kawodawate ebe gabo wade golodonomo inamabuamo a:la:uwa:da:lenomoma: a:midiya.

²²Nanitabola, Godoko ebe Kawodawa Elawonomola, ebema: ebete Sipi-goeo Da:pesago ebe kawo duliymolono Talena Motoma: eba eda:onalo, ebolo amamateno moto idi ketiya: ²³Ega:walo ebe duliymololo egelala saganala iba:te ka:pukuilamena:, mabu Godokono alo elawonomo kapiyate ebene opo pukuimina, iyo, ebe pukuilame ebe Sipi-goeo Da:pesono alola. ^e ²⁴Ebema: uwomua: tetelo iyaiya opo epo bilibilinomate ebe kawo duliymolono alolo eba wapata:lamenalo, ibino kawokawo elawodubate ibino wadewade inamabu bilibilinomo Kawodawatamo ka:pikameoma: ebamo bowadaenakoma:na: ^f ²⁵Nanitabola, egela kawonomolo ebe duliymolono gigiyate a:ilamelo ba:pola:nama:na: epate magumamo ka:popila:oma:. Iyo, ebe duliymolo atila:piate gigiyu a:kemopionakoma:na: mabu ebolo opote a:kidokonakomene, ^g ²⁶ebema: uwomua: tetelo gabote bitanamene iyaiya opo epate ibino wadewade inamabu bilibilinomo ega:walo amama tanalo Kawodawatamo ebo ka:pikameonakoma:. ²⁷Wiyasiya numa:la:, ilipo tanalo osiyodilodawa ega:walo kuba daleya tanalo ega:walo a:da: tabo kiyawaodawa, iba:te ebe duliymolo magumamo a:ka:popila:oma:na:. Kawodawate kebe epono mailo Sipi-goeo Da:pesono Igilo Bukamo iyalo dakuloliya, ibi kapiyate modobola ebamo opila:oma: ^h

Oli Yelusalema Kawo Duliymolono Igilo Kolomo Tulino Tanalo

22 ¹Ebema: naimano balidite iyama: deda:onami ebe tanalote olopoligoa:no, nopodawate Godokono uwomua: igilo kolomo tuli

^e 21:23 Ais 60:19-20; Awo 22:5 ^f 21:24 Ais 60:3,5 ^g 21:25 Ais 60:11 ^h 21:27 Ais 52:1; Isi 44:9; 1Kol 6:9-10

na ebo iyatunami, ebe obo a:la:uwa:da:lenomola, Godoko ega:walo Sipi-goe Da:peso ibino Kawo Elawodawano okoli baine eba pemaiganalo,ⁱ
²kawo duliyomolono tulituli gabodo neka:ka:liyana. Ebene ebe tuli bala apuapulo uwomua: igilo dikalamena ebe kewate nelamota:oniya, iba:te kapiya ulama magumulo 12 iyaiya sagana tetelo da:imi a:nolonaka ega:walo ibino paate opo duliyomolo epono iyaiya gabugabu ega:walo temeteme tanalo wadekobi midiolema: pola:na.^j

³Ebema: Godote kebe tanalo kubakubama: kegenale, ebe tanalo bilibilinomo magumulo idi kapiyate ebenu oli Yelusalema duliyomolo kawonomolo a:kitanamene, iyo, ebe duliyomolote talenanomoma: eda:lo Godokono wokopiate ebe eba amamatenalo, ebe ega:walo Sipi-goe Da:peso ibino Kawo Elawodawano okoli baite ebolo bitanamene.
⁴Nanitabola, Godote ebe wokopino wato kaliamo ebenu mailo dopamo akuloliya, ebema: iba:te ibino balidinomamo ebenu ololo kuima:na:^k
⁵Iba:te ebolo eba ilukulinalo Kawodawa Godoko kapiyate ibino aloma: eda:te opo kawonomote walo a:kidokonakomene, ebema: egelano alo ega:walo wuikino aloma: ubi walo alomoa:no, iba:te uwomua: tetelo kawokawo elawodubuma: eba:go beda:onama:na.^l

Tete Tatalila Ya:sute Me Opamo Walo Ka:ka:pemene

⁶Ebene na Yonete me tanalo bilibilinomo ulame dolopoligiya, ebe tetelo Godokono nopodawate natamo negi, “Me tabo apuapu nanitabonomola, iyo, kebe lumagite a:ma:godone dolowiomene, modobola ebete nanitabokobi na:midila:mene. Nanitabola, Kawodawa Godote ebenu Uliyanano elawo ebenu woki awokalimipiatamo keba kunu kapalibonakole, ebete eba kunu na opo duliyomolamo palibone, tete tatalila kebe tanalate demaimioma:na: ebe tanalo nale ebenu wokopi ka:piyatulaema:^m ⁷Iyo, Ya:sute epatamo ma kunu gena, ‘Umu numita:la, tete tatalila na ka:pemamo!’ ”

Ebema: na Yonete gemo, piyate me buka apuapuno tabamo da:tudila:oma:na: iba:te nekalakalaoma:na:, mabu me tabo apuapu ebe Godote opo duliyomolamo maimioma: a diyatuamoi me ebe tanalola.ⁿ
⁸Iyo, na Yonete, nale me iyaiya tanalo ulame tanalo ega:walo Godokono nopodawano tabo olowio tanalo dolopoligi, ebe tetelo nale ebe nopodawa amamatema: ebenu agowa mabuamo gito gimo.^o ⁹Wiyasiya ebete natamo negi, “Ao, a:ma: na akoamamanatena:la! A:ma: ega:walo Godokono woki awokalimipi ekaki epetapi la: keba kunula:ka: na eba kunula, mabu na Godokono wiya: wokodawa idila, ega:walo la:le me bukano tabamo

ⁱ 22:1 Isi 47:1 ^j 22:2 W Mabu 2:9; Isi 47:12; Yow 3:18; Sek 14:8 ^k 22:4 Ma:t 5:8;

Awo 3:12 ^l 22:5 Da:n 7:18,27; Awo 5:10; 20:6; 21:23,25 ^m 22:6 Awo 1:1

ⁿ 22:7 Awo 1:3 ^o 22:8 Awo 19:10

keba kunu ka:tudila:wenama, na eba kunu ka:tuduwatanamo. Ebema: modobola a:ma: Godoko kapiya namamata:”

¹⁰Ebene nopodawate ebenu tabo moga:melo natamo walo na:kegi, “Tete tatalila me buka apuapuno tabo bilibilinomate nanitabolo kemaimioma:na, ebema: modobola a:ma: me tanalo waminalea:no epo bilibilinomatamo nawokalilamiye. ¹¹Wiyasiya opo duliyo molo epo magumulo piyate kubakuba tanalo ega:walo daleya tanalo dosiyodilolenaka, ebakobako epate woki iyakobi midilia:no opono uwomu teta:mo atu iyaiya tanalo nosiyodilolenakoma:na. Ega:walo piyate tuputupu tanalo dosiyodilolenaka ega:walo wadewade talena magumulo dilukuliona, ebakobako epate kuba gabamo wabuga:ta tanalamo gudia:no iba:te atu wadewade tanalo nosiyodilolenakoma:na.”^p

¹²Ya:sute tabo ma kunu gena, “Umu numita:la, tete tatalila na ka:pemamo. Ebema: epate kebe iyaiya tanalo dosiyodilolenakiya, nale ebe tanalo dapanagilamelelaemo ibi bilibilinomatamo wiya modobolo ka:pikalamolemamo.”^q ¹³Na Wagilimi Mabula ega:walo na Uwomula, iyo, na Dopola ega:walo Walogabola!”

¹⁴“Ebema: piyate ibino ga:ga:ga:ga: kaliku dukulaolenaka iba:te nekalakalaima:na, mabu na Kawodawate iba:tamo modobo tabo kegemamo iba:te naimano kawo duliyo molamo nanitabo gigiyudo popila:ote, uwomua: igilo dikalamena ebe kewane da:imi ka:penaoma:.”^s ¹⁵Wiyasiya gaagaa keba kunula:ka: ebakobako epo na Kawodawate ibi kodiyo bolemamo iba:te naimano kawo duliyo molamo a:ka:popila:oma:na. Iyo, kubakuba ilipo tanalo osiyodilolepi ega:walo giwali iyatawaopi, piyate kamiyale pilo ega:walo dubu pilo dosiyodilolena, piyate epo epetapi anakapulaema: dowagelena ega:walo piyate ida:da:li damamalatelena ega:walo piyate a:da: tabo kalakalago da:kiyawaona, ibi bilibilinomo magumulo kapiya idite naimano duliyo molamo a:ka:popegamene.

¹⁶“Na Ya:sutela, Da:ibidikono walonepi magumulo Kawo Elawodawama: deda:namo ebetela, iyo, na Gugi Mawelela mabu oli egela walo tetelo na kawonomamo a:pukuilamenakomo. Me mabuma: nale naimano nopodawa la: iyaiya sosi epatamo apalibomo, la:le me iyaiya tanalo wadenomamo kiyatawaema:.”^t

¹⁷Ebema: Sipi-goeo Da:pesono Uliyanate ega:walo ebenu Kamiyale iba:te ebetamo kapimiya gelana, “Modobola, a:ma: na:pa:!”

Ebema: piyate me tabo dolowioma:na, modobola ibi bilibilinomate ebetamo atumu na:kegelama:na, “Modobola, a:ma: na:pa:!”

^p 22:11 Da:n 12:10 ^q 22:12 Ais 40:10; Yel 17:10; Awo 2:23 ^r 22:13 Ais 44:6; Awo 1:8,17; 21:6 ^s 22:14 W Mabu 2:9; 3:22 ^t 22:16 Nabas 24:17; Ais 11:1,10; Lom 1:3; Awo 2:28; 5:5

Ebene obo kapete kebe epo kulamenale, modobola iba:te ibino ubilo Sipi-goeo Da:pesotamo na:pelaema:na:, iba:te ebenu uwomua: igilo obo wiya:no ka:pa:nioma:.”

Yonekono Uwomu Tabo Buka Ka:la:mioledawatamo Degiya

¹⁸Nanitabola, me buka apuapuno tabo ebe Godokono ubilo opo duliyoumolamo demaimioma:na: ebe tanalola. Ebema: piyate me tabo dolowioma:na:, na Yonete iba:tamo kodakoda tabo ma kunu gemo, kebe lumagite me buka kubaima: iya tabo kapiya idi da:pesonomo me bukamo diyatimene, Godote ebetamo kuba wiya kikaemene, iyo, me buka magumulo kebe kawokawo temeteme tanalate opo duliyoumolo epatamo pelaema: dawokalilamena, Godote ebe atu temeteme ebetamo nanitabolo kapalibolemene.^v ¹⁹Ega:walo kebe lumagite me buka kubaima: iya tabo idi kapiya da:pesonomo me bukane gito degebolemene, Godote ebegodone ebenu wadewade tanalo kuwatemene, iyo, ebete Godokono talena duliyoumolo magumamo a:ka:nopegamene ebema: ebete uwomua: igilo dikalamena ebe kewano da:imi a:ka:nenamene.

²⁰Ebema: Ya:sute me buka apuapuno tabo bilibilinomo nanitabonomoma: gelo ebe a:ka:tuwa: ma kunu gena, “Nanitabola, na tatalila ka:pemamo!”

Ebene na Yonete wiya tabo na:kegemo, “Taula! Kawodawa Ya:su, a:ma: na:pa:!”^w

²¹Modobola Kawodawa Ya:sukono nilakapo tanalote ebenu epo bilibilinomagodolo nitanamene. Me naimano tabo uwomula. Taula.

^u 22:17 Ais 55:1; Awo 21:6 ^v 22:18-19 Totomu 4:2; 12:32 ^w 22:20 Awo 2:16